

OKAZOWAĆ (880) *vb impf*

Oba o oraz drugie a jasne; -ka- (763), -kã- (21); -ka- : -kã- KrowObr (16:2), UstPraw (1:1), BibRadz (98:8), BielKron (17:1), Mqcz (42:3), WujJud (17:1), CzechRozm (9:1), ModrzBaz (9:1), NiemObr (20:2), SarnStat (5:1).

inf okazować (146), okazowaci (1); -ać : -aci *LibLeg* (3:1). $\diamond$ *praes* 1 sg okazuję (19). $\diamond$ 2 sg okazujesz (19). $\diamond$ 3 sg okazuje (275). $\diamond$ 1 pl okazujemy (8); -emy (1), -(e)my (7). $\diamond$ 2 pl okazujecie (5). $\diamond$ 3 pl okazują (73). $\diamond$ *praet* 1 sg m okazowałem, -em, -m okazował (5). $\diamond$ 2 sg m okazowałeś, -ś okazował (4). *f* -ś okazowała (2). $\diamond$ 3 sg m okazował (63). *f* okazowała (7). *n* okazowało (2). $\diamond$ 1 pl m pers -(s)my okazowali (1). $\diamond$ 2 pl m pers okazowaliście, -ście okazowali (3). $\diamond$ 3 pl m pers okazowali (27). *subst* okazowały (2). $\diamond$ *fut* 1 sg m okazować będę (1). $\diamond$ 2 sg m będziesz okazował (3). $\diamond$ 3 sg m będzie okazował (4), będzie okazować (1), okazować będzie (1); będzie okazował : będzie okazować : okazować będzie *RejPos* (2:1:1). *n* okazować będzie (1). $\diamond$ 1 pl m pers będziemy okazować (1) *SeklKat*. $\diamond$ 3 pl m pers będą okazować (7), okazować będą (3); będą okazować *RejAp*; okazować będą *RejPos*; będą okazować : okazować będą *LibLeg* (6:2). $\diamond$ *imp* 2 sg okazuj (6). $\diamond$ 3 sg niech okazuje (1). $\diamond$ 2 pl okazujecie (2). $\diamond$ 3 pl niech okazują (1). $\diamond$ *con* 2 sg m by okazował (1). $\diamond$ 3 sg m by okazował (9). *f* by okazowała (2). $\diamond$ 1 pl m pers bychmy okazowali (5) *LubPs* (3), *RejPos* (2), byśmy okazowali (3) *BielŻywGlab*, *DiarDop*, *RejPosWstaw*; byśmy (2), by(s)my (1). $\diamond$ 2 pl m pers byście okazowali (1). $\diamond$ 3 pl m pers by okazowali (10). *subst* by okazowały (1). $\diamond$ *con praet* 3 sg m by był okazował (1). $\diamond$ 3 pl m pers by byli okazowali (1). $\diamond$ *impers praet* okazowano (3). $\diamond$ *part praes act* okazując (147), okazując *SeklKat* (2).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI w. s.v. okazać.

1. Pokazywać, pozwalac, aby ktoś coś zobaczył; *offerre, repraesentare Mqcz; commonstrare, demonstrare, exhibere, monstrare, ostendere, ostentare, praetermonstrare Cn* [w tym: kogo, co (57)] (66) : *Offerro, Podáyę/ Okazuyę/ Ofiáruyę. Mqcz* 123c; *WysKaz* 5.

okazować komu (3): ácz Pan możności Boſtwá ſwoiego rozmaítymi kſtałty Pátriárchom y Prorokom okázować raczył/ ále ſie zázwdy kthemu ſciągáło/ iż ie napewniy y nabęſpieczniy miał okázac w oſobie á w podobieńſwie człowieczeńſtwá thego ſwoiego ſyná *RejPos* 294. *Cf* »twarz okazować«, »znak okazować«.

okazować przed kim (1): Iáko on błády mieſiac ſwoie odmiennóſci/ Okázuie przed námi w ſkrytey zákrytoſci. *RejAp* AA5v.

Zwroty: »kſtałt [czego], [jakim] kſtałtem okazować« (1:1): ſiedzi ná ſtolcu ſwem ſkąd kſtałt boſtwá ſwego okázuie *RejPs* 70v; *RejPos* 294.

»oblicznie okazować« (1): *Repraesento, Oblicznie okázuyę/ wyſtáwiam. Mqcz* 431b.

»ku przedaniu okazować« = *wystawiac na sprzedaż* (1): ktory fant wierzyciel zá rękoiemſtwem ma ná iáwnym mieyſtcu trzy kroć przes dwie Niedźieli ku przedaniu okázować *GroicPorz* dd2.

»[jakq] twarz [komu] okazować« (1): Sumnienie [= *imię żony Kupca*] [...] Smętną mj twarz okazuye *RejKup* t6v.

»[komu] znak [czego] okazować« (1): do nas w then czás Bog zſtępuie/ gdy nam iáki znak obliczności ſwey okázuie. *BibRadz* I 21a *marg*.

Przen (2) :

okazować na czym (1): gdzieś się ty wilkości nązbyt przylewają [...]. Rozum się zmienić musi y krew się popłynie/ Co na łkorze y we wnątrz potym okazuie. *RejWiz* 118.

Zwrot: »gardło [za co] okazować« = *narażać życie* (1): pieniądze nawet które mają/ y gardło swoje za zdrowie królestwa wśyftkiego okazuia *OrzJan* 112.

a. *Dawać do obejrzenia* (7) : yęła y wykładac y okázowac swoye też ochędożeńśtwa/ ślasy/ y inśe vbyory. *GliczKsiąż* C6v; Przyśzedł potym po bitwie ranę okázuiac/ Prośzac o opátrzenie *RejZwierc* 24.

okazować komu (2): A śzyodma [sztukę srebrnego talerza] kthora [lege: siódmą którą] theśz miśtrzewy myeśkyemu okázował, vnyego nalyeziono *LibMal* 1549/149v; *RejZwierc* 24v.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): możesz thy łobie bez wśzetcznego opilśtwa [...] zachowanie wczynić: [...] gdy im to będzieś powiedział o czym nie ślychali/ albo tho im okázował czego nie widali *RejZwierc* 24v.

α. *Przedkładać dokument* (3) : kyedi Czirograch kthorifczye okázowały pyfan bil *LibLeg* 11/137v; *SarnStat* 1175.

Zwrot: »dowód [przedkim] okazować« (1): yęśly pan Voyewoda ynśche dowodi nad thi kthore przed namy okázowały poślowye yego vziwacz bandzye chciał *LibLeg* 11/161v.

b. *Odślaniać* (1) : Gelasini – Zeby przednieifze, ktore w śmiechu okazuiefz. *Calep* 448b.

c. *Pokazywać na coś wyciągniętą ręką; zwracać czyjąś uwagę na to, co powinien zobaczyć* (6) :

okazować komu (5): Iśch go [...] Skinder Namawyal abi przy nich yęśdziel, a sprawą polśka y polozenie zyemye ym okázował. *LibMal* 1548/142; Dármo mi maśz okázowac/ ony złote krzyże/ albo ony białe y tzerwone/ ktore na proporcach przed Papieżem nośzą? *KrowObr* 238v; *RejWiz* 168v; *BibRadz Apoc* 22/8; *SarnStat* 1161.

okazować czym (1): wźiał Sygnet/ y wetknął ij Krolowi na przedni pálec ręki prawey/ którym zwyczay okázowac. *BielKron* 329v.

d. *Robić coś na czyichś oczach, demonstrować* (5) : A tyć to dziwy fałśzne tá beśtia czyniła [...] rozliczne ine ognie zwirzchności swoiey rzkomo pod figurą onego Duchá świątego śpufzczaiac z nieba na zyemię á okázuiac ye. *RejAp* 114.

α. *O przeglądzie gotowości bojowej [komu czym]* (1) : Tegoż dnia Witold [...] Przyciągnął/ y z Hordami dwiema Zawolśkimi/ [...] Táme ich śam Krolowi tańcem [= *szykiem tatarskim*] okázował *StryjKron* 522.

β. *O widowiskach* (3) : *BielŻywGlab nlb* 10; Bustarii, Szymierze albo gońce byli/ którzy v śtarych ludzi przy paleniu ciała nieyáką grę/ gońbę albo śzymowanie okázowały *Mącz* 28b.

okazować przed kim (1): tam rozmaite igry przed nim okázowano/ to ięśł tańce/ łkoki/ przewracanie *BielKron* 443.

e. *Pokazywać, aby było wiadomo gdzie, jakie itp. coś jest a. ma być; wskazywać, oznaczać, wyznaczać* (22) : yęśly zeby tego wyecz naschi przewiescz niemogly yzbi przodkiem granycze nasche okázowały thedi pozwolia Cześfarza Tur^{go} lywdziem yzbi ony naprzod okázowały *LibLeg* 10/70, 10/70 [4 r.], 11/26 [6 r.], 86; Na ktory [najwyższy dom, tj. niebo] pátrzac miła ięśł rzecz [...] ich [gwiazd] włafne mieyśca okázuiac/ ie przywoitymi [!] imionmi nazywac *KwiatKsiąż* I3v; *KochPhaen* 16.

okazować według czego [= *na podstawie czego*] (2): powiedzą naschi yz yeftesmi gotowy granycze ktore są dawne a prawdywe miedzi naschemy a Tureczkymy panstwi okazacz. ktore będą okazowacz według navky livdzy naschich pogranycznich *LibLeg* 10/70, 11/25v.

Szereg: »wymierzać a okazować« (1): ániście ielczce thák vwierzyli Pánu Bogu wálfemu/ ktory przed wámi ízedł ná drodze/ y wymierzał á okázował mieścá [*metatus est locum*] ná kthorych mieliście rozbijác namioty fwoie *Leop Deut* 1/33.

Przen [w tym: *komu* (1)] (2) :

Zwrot: »drogę okazować« (2): ktore [*pisania*] [...] lámemu człowiekowi/ iákoby fie przeciw drugiemu fwemu rownie^{mv} zachować y fnim fie obchodzić miał/ drogę ścielá á okázuią. *GliczKsiqz* A2v; *RejPos* 300.

a. *O przyrządach pomiarowych* (2) : Nam sciatheras íeft gnomon/ to yeft pálcát álbo lafczcká która cień ná tákowym zegárze kładzie álbo okázuye. *Mqcz* 373b.

okazować jak (1): iefli fye Wagá będzie tráfiałá w té kárby iákoś piérwéy ważył: tedy iuż dobra wagá. A iefli wyżéy álbo niżéy okázuię/ tedy wagá omylna. *Strum* B3.

f. *Zachowywać się jak ktoś; udawać, pozorować; fingere (se)* *PolAnt*, *Vulg*; *praetendere* *Mqcz*, *Cn*; *adumbrare*, *assimulare* *Mqcz*; *dissimulare*, *simulare*, *speciem dare a. praeberere* *Cn* (10) : Mimus, Latine Effictor vel Imitator, Błazen który wżech ludzi mowę/ słowá/ poftác/ y obyczáye vmie okázowác. *Mqcz* 221d, 394d, 431a.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z *zapowiednikiem*: *to* (1); *jakoby* (2)] (2): przybliżyli się do zámeczku do którégó ízli/ a on to okázował iakoby daléi íść chciał *MurzNT Luc* 24/28; *WujNT Luc* 24/28.

Zwroty: »podobieństwo [kogo] okazować [czym]« = *być podobnym* (1): Małpá záfyę iáko fye przypodoba íprawom ludzkim/ y podobieńftwo człowieká íprawámi fwymi okázuię/ á człowiekiem nie íeft *GroicPorz* 113.

»postawę, postać [*jaką, czyją*] okazować« (3:1): *Praetendere aliquid*, [...] poftác yáką okázowác. *Mqcz* 445d; *RejPos* 309; wefzli do miáltá Sámárytánfkiego áby mu nágotowáli gofpodę. Lecz go nie przyięli/ iz poftáwę okázował idącego do Ieruzalem [*facies eius erat euntis in Ierusalem*]. *WujNT Luc* 9/53, s. 233.

g. *O Bogu: objawiać w sposób nadprzyrodzony* (4) : iz okazanie ducha ś. nie należało oycom ítáregó teftámentu/ przeto iz piérweymiał być okazány fyn/ ktory okázuię y widomie połyła ducha ś. *CzechEp* 184.

okazować w czym (1): iefli tho mógł okázác w ogniu/ w tęczy/ ábo w inych poftháwach/ tedyć mógł y w cieie/ y w czym raczył/ záwždy okázowác the błogofławioną á nigdy nierozdzielną wielmożność Boftwá fwoiego. *RejPos* 149.

Zwroty: »okazować Bóstwo (*a.* wielmożność Bostwa)« (2): A thák y w inych rozmaitych poftáwach/ á nie w iedney/ Pan okázował Boftwo fwoie. *RejPos* 149, 149.

»w [*jakiej*] postawie [= *pod jaką postacią*] okazować« (2): íam błogofławiony ten Pan/ ktory raczył okázác Boftwo fwe w człowieczeńftwie fwoim/ [...] gdiż to piérwey w rozmaitych poftáwach okázował/ raczy íam vftj fwemi fwiádectwo dáwác o tey trzeciej perfonie Boftwá fwego *RejPos* 150v, 149.

2. *Robić coś, na podstawie czego ktoś może powziąć określone przekonanie* (516) :

a. *Przekazywać pewną treść; ostendere Mqcz, Modrz, Vulg; proponere PolAnt, Modrz; operari, tradere PolAnt; loqui Modrz; suadere JanStat; dedicare, dictare, indicare, traducere Cn* (293) :

α. *W sposób bezpośredni: podawać do wiadomości, zapoznawać z czymś, głosić, zwłaszcza w sposób autorytatywny lub powołując się na autorytety; o Bogu: oznajmiać o swoich sprawach lub woli [w tym: z podmiotem nieosobowym (tekst) (33), bezpodmiotowo w argumentach i marginesach (37)] (195) : Odwiodłem go od brzemion/ á ręce iego od robot gámczárkich. (marg) Tu okázuie iáko by Bog mowił/ iż on íam lud íwoy wybáwił z niewolítwá [...]. (—) BibRadz Ps 80/7.*

okazować kogo, co (114): *RejPs 34, 137v; SeklWyzn g4; Gdyż nas zakon Boży nie vřprawiedliwia przed bogem [!]/ ale nas do Chrístuffá wiedzie grzechy y dobre vczinky okázuie y zanie zapłatę SeklKat N3v; ten [Duch Święty] ófwiecza íercza nářę/ y okázuie prawdę SeklKat P3v, A3, P2v [2 r.], P4v [2 r.], V; MurzNT 103v; KromRozm II ev, e2; okázuyác íkutek y moc modlitwy kápłáńńkyey/ obyecuye/ iż bęđzye wyíluchaná KromRozm III K6; LubPs A2, C3v [2 r.], Dv, D3v, F4 (17); KrowObr 51, 234v; Leop 4.Esdr 5 arg, 1.Cor 15 arg; Okázuie przyczynę zgorńzenia/ to íeřt pychę y wzgardę BibRadz II 12b marg, 1.Reg 12 arg, 26 arg, Ps 49 arg, 101 arg, 106 arg (15); BielKron 332; SarnUzn G4v; ktorzy tylko o rzeczy íielefne íye ítáráią/ porzuciłwřzy práwie o tych rzeczách náuki/ ktore wřzechmocnoř y nieřkończoną mądroř Bożą okázuią LeovPrzep b3; RejAp 142v; RejPos 13, 153, 205, 234; BiałKat 198v; GrzegŚm 48; Ía teř widząc potrzebę czáíu dzííeyńřzego/ Przyřzedłem s tym orřzakiem ludu ípíńanego. Ktoregóć cnotę męłtwo wielkie okázuię PaprPan A4v; Oczko 23v; dłuęo íię bowiem zdrádá Antychryřtówfka táílá/ á choćiař po wřzytek czás wzbudzał pan Bog niektore/ ktorzy wołáli ná Papieře Rzymfkie/ niezbořnoř y fáłř ich okázuiąc/ przedřię ludzie poczuć íię nie mogli NiemObr 165; ZawJeřt 12; WujNT 297. Cf *okazować co na kogo; co przez kogo; co w czym; kogo, co, ze zdaniem przydawkowym; cum A cum inf „być”; Ze zdaniem dopełnieniowym, Zwroty, W przen: »droęę okazować«.**

okazować co na kogo [= oskarżać o co] (1): *gdy ten íroęi kát á ten Ínřtigátor złořćiwy narodu ludzkiego przed Pánem thwoim óřkárżác cie bęđzye/ á okázowác bęđzie ná cię iákie niemiłofierdzie twoie RejPos [249]v.*

okazować co przez kogo (3): *okázowałem podobieńńtwá przez proroki. BibRadz Os 12/10; wzbudzał pan Bog niektore ludzi/ przez ktore tę pychę y wyniořłość Bábitońńką/ gánił y okázował. NiemObr 64; KolakSzczęřl A4v.*

okazować co w kim [= komu] (2): *záířte niefie ná íobie vrząd práwđżiwego Káznodńzieie/ okázuiąc w zgromáđzeniu Páńńkim/ ízczyrą y zbáwienną náukę BibRadz I 346. Cf »wolą swą okazować«.*

okazować co w czym [= na przykłádzie czego] (1): *Przekłáda ludowi wiernemu błogosłáwienńtwá zakonne/ ktore okázuiąc w thych rzeczách docześnyh/ rozumie o onych duchownych. BibRadz I 381a marg.*

okazować co w czym [= w tekście] (1): *W Píálmye tym Dawid íwyęty okázuye nyewinnoř przeřłáđowánia íwego. LubPs B5v.*

okazować kogo, co, ze zdaniem przydawkowym orzekájącym (3): *Leop Ier 10 arg; Pířmo nam okázuie Melchífedeká/ iákoby miał z obłokow przyřć BibRadz I 8a marg; BiałKat 166.*

okazować komu (36): *RejPs* 137v; *SeklKat* N2v, P4v, R; *RejKup* o7v; *KromRozm III* A2v; *DiarDop* 107; Co nam ten Pśalm okázuie. *LubPs* C3v marg, C3v, H marg, N2v marg, N5 marg, Z marg (11); [Antykryst] Będzie telfz vtzył/ iż przes Kryśtułowó Imię/ bierzą ludzie odpufztzenie grzechow/ ále fię tego imienia będzie fłutkiem przal/ ábowiem inśze imioná rozmáite/ będzie wymyflał/ y ludziom okázował. *KrowObr* 51; *Leop* 4.Esdr 5 arg; *BibRadz I* 8a marg, 1.Reg 26 arg, *Ps* 134 arg, *Bar* 6 arg, 2.*Mach* 15/10; *RejAp* 142v; *RejPos* 234; *BialKat* 198v; *GrzegŚm* 13; *WujJudConf* 38v, 43; *SkarŻyw* 574; *WujNT Matth* 16/21; *SarnStat* 96. Cf »jaśnie okazować«, »w sobie okazować«.

okazować czym [w tym: *krotkimi a. swoimi słowy, słowem swoim* (3)] (7): Ktori [Bóg] racził fwoiey lafzki/ Otworzić nam ięzyk polfki. Ktorim kxiąfki wydawaią/ Słowo Boże okazuią. *SeklKat* A4; Peroratio, Skończenie/ Zámknienie/ y wywiedźienie rzeczy w którey krotkimi słowy okázuyemy cośmy przed tym mówili *Mącz* 270b, 231d; *BialKat* 166; co y ná inśzych mieyfćách częśto czyni: wywodząc to y okázuiąc: (tylkoż nie fłowem Bożym prawdziwym y prośtym y dobrze przywiedźionym) iż fyn rowny iefł Bogu oycu *CzechEp* 178, 404. Cf »znacznie okazować«.

okazować przed kim (4): Narzeka prorok ná nieprzyiaćioły fwoie okázuiąc przed pánem niewinność fwoię/ á iż bez przyczyny fínadz zá dobrodzieyftwem fwem vżywa nienawifci *RejPs* 50v; *SeklWyzn* g4; *RejPos* 285v. Cf »w sobie okazować«.

okazować o czym (1): co fye okázuię z powieści tegoż Lékárzá/ który ię piął: o czym Lift 34 okázuię. *SienLekAndr* a3.

okazować w czym [= *czym*] (2): thy dary wielą fłow wychwalał/ okázuiąc w tym chuć Cefárską *BielKron* 332; *Mącz* 270b.

cum A cum inf „być” [w tym: *kim, czym* (4), *jakim* (2)] (6): *KrowObr* 206v; okázuię Zydy y pogány być grzełznymi z przyrodzenia *BibRadz Rom* 3 arg; *GrzegŚm* 30; *CzechEp* 109, 128, 242.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z *zapowiednikiem: to* (18); *że, iż* (30), *zaimek pytajny* (30), *jako* ‘*że*’ (5), *zaimek względny* (1)] (66): Abowiem on rozmáyćie vrośkośfował myśli náśfe/ tylko iedno okázuiąc nam dziwne fpráwy fwe/ á iáko máią być od nas wdzięcznie przyimowane *RejPs* 137v, 50v; *SeklWyzn* e2; Trzeci pożytek fprikazania Bożego: yż nam okázuię ktore fą dobre vczinki *SeklKat* N2v; *RejKup* o7v; Tę wątpliwóć [...] tu Mnich Dworzáninowi wybiya/ y okázuię mu/ co á ktory yełt práwy kołćyoł boży/ á poczem ij poznać. *KromRozm III* A2v; Okazuią też to nam, iż acz nam to dawno poruczają, abyśmy WKM prosili, aby ty dobra stołu krolewskiego zasię przywrocone były *DiarDop* 107; *GliczKsiąż* C3; Ten Pśalm okázuię. I. Iáko Pan krolá wedle woley fwey chodzącego rzędzić/ fpráwować/ á wyfluchawać raczy. *LubPs* E4v marg, B3v, Z2v marg, Z3, Z6v; *Leop Iob* 19 arg, *Rom* 10 arg, 2.*Cor* 7 arg, *Hebr* 3 arg; *BibRadz Iob* 20 arg, 21 arg, 34 arg, *Ps* 7 arg, 18 arg (20); *Mącz* 270b, 338c, 341a; *RejAp* Cc4v; *RejPos* 10, 271v, 285v, 312v; *BialKat* 136, 236; *GrzegŚm* 13; *WujJud* 154v, 169; *WujJudConf* 38v, 43; *CzechRozm* 148v; *ModrzBaz* 130; *SkarŻyw* 574; *CzechEp* 157, 178, 240, 245, 261, 404; *WerKaz* 297; *Paprup* H; *WujNT Matth* 16/21, 1.*Thess* 1 arg; gdy nam okázowáli poddáni náfzy/ iż którému dobrá iego włáfné dziedziczné/ *nullo iure* były wzięte: [...] onéśmy im przyfádzili. *SarnStat* 96.

Fraza: »jako okazują« (4): *LubPs* A2; *KrowObr* 234v; Gdybyście (iako okázuięcie) prawdziwie wierzyli/ że w tym Sákrámenće iest prawdziwie P. Chriřtus/ tedybyście w tym Catholikow nie gánili *WujJud* 176; *CzechEp* 256.

Zwroty: »jaśnie, jawnie, jawnie a jaśnie okazować« [*w tym: co* (5), *komu* (1)] [*szyk zmienny*] (7:2:2): *SeklWyzn* e2; *KromRozm II* 1v; *KromRozm III* K4v; *LubPs* A2, B3v; áć widzą łczyrą prawdę/ áć widzą práwą náukę Páńfką/ nie łmieią iey iáwnie á iálnie okázować *RejPos* 152, 312v; *BiałKat* 166; cy yaka nagrodę mieli y maya/ [...] ich to łamich zaloba zalofna do Senatu y do pořlow ziemřkich yánie okázuije. *PaprUp* H; Ieslizeby causaretur Electio et Euocatio, zbiiac to okazuiac iasnie consensus Reip. vniuersae *ActReg* 149; *WujNT* 1. *Thess* 1 *arg.*

»okazować rzecz« (2): *Mendose colligis*, Fáłřziwie wywodźiř á okázuyefř rzecz. *Mącz* 215d, 231d.

»okazować sam siebie« [*w tym: naprzeciwo* *komu* (1)] = *twierdzić coś o sobie* [*szyk zmienny*] (2): wyřce theřř do mnye lysth pořlaly ofřobny zaleczayancz řzwego oycza naprzod y samy szyebye okazowaliřczye naprzeczywo nam. *LibLeg* 7/68v; kthory [*diabeł*] w Kořciele Bořym řiedzi okázuiac łámego řiebie być Bogiem *KrowObr* 206v.

»w sobie [*co*] okazować« [*w tym: komu* (1), *przed kim* (1)] [*szyk zmienny*] (4): Ten Přalm nadobną nam w łobie náuke okázuię/ iáko řie wiáry vczyć mamy *LubPs* T6v, dd *marg*; *RejPos* 285. *Cf* »w sobie zamykać i okazować«.

»szerzej okazować [*co*]« (1): Aby przywiódł ludzi ku Kryřtuřowi/ řerzey okázuię wielmořność iego *BibRadz Hebr* 2 *arg.*

»[*w kim*] wołą swą okazować« (1): Pokolenie řydowřkie ktore był Pan Bog na wřzem bárzo vmiłował/ [...] y w tym narodzie wołą řwą řwiętą nawięcey okázować raczył. *RejPos* 140v.

»[*co*] znacznie [*czym*] okazować« (1): dla odpornych y tego ięřcže zaráz dołožę/ iż nie řyn řaden zmyřłony mowił we krzu z Moiřefřem/ [...] ále łam Bog óciec Páná nářzego Iezuřá Chriřtuřá. Co áć dořyc znáćnie řtefan ř. řłowy řwoimi okázuię. *CzechEp* 282.

»okazować jako w zwierciadle [*co*]« (1): Wtory [*użytek przykazania Bořego*]: okázuię iako wřwierciadle grzechy náře *SeklKat* N2v.

Szeregi: »potwierdzać a okazować« (1): Przepátrywřzy tego/ iż on powiedział/ řem aą nie przyředł łamác zakonu [...]. Tylko tego potwirdziáiąc á to okázuiac/ iż to wřzytko było nic nie płatno v Bogá Oycá iego/ [...] by był nie przyředł ten Pan *RejPos* 10.

»powiadać i okazować« (1): Ieřli łobie ieno bedziem pochlebowac á prawdi na řie niepowiadać y nieokazowac iei/ złe bedzie onas *PaprUp* L4v.

»okazować a (i) wywodzić (a. dowodzić)« [*szyk 2:2*] (4): Demonstrativum genus scribendi, Wywodny obyczay piřánia/ którym náuczamy řłucháczę/ okázuyemy á wywodřimy rzecz nářę. *Mącz* 231d, 215d; *CzechEp* 178, 261.

»okazować i wyznawać« (1): *RejPos* 205 *cf W przen.*

»okazować i zalecać« (1): przekłęty iest/ ktorykolwiek okázuię y zálęca kořciół kędy indzie/ á nie w řpołęczności wřzytkich narodow. *WujNT* 297.

»w sobie zamykać a okazować« (1): trzeba řie pilno przypátryć kářdemu řłowku/ kto chce obaczyć co zá táiemnice á czo zá miřterřtwá w łobie zámýkáią á okázuią. *RejPos* 225.

W przeni (2) : luź język jego tak zefchnął á oniemiał/ który też miał okázować y wyznáwáć ony owoce fwoie. *RejPos* 205.

Zwrot: »drogę okázować« (1): potim idą nawieczne zatracenie/ y fitymy ktorzy ym takową drogę okaznią [!] opuściwłzy pana Chrístuśfa/ prawdziwą drogę do nieba. *SeklKat* R.

Przeni: *Narzucac pewność a. konieczność* (12) : áby rodzicy thą pomocą y ćwiczeniem płodu fwego nie zamięłzkawáli/ ále owłzem ile by nawiętłza potrzebá okázowálá/ żeby opatrzáli y doglądáli *GliczKsiąż* A3.

okázować co [zawsze: „to”, „co”] (6): *BierEz* Cv; *KromRozm II* d3; *GliczKsiąż* L; á infzé dobrá ná blizfzé krewné y powinowáté przez żadnéy trudności máią ípáść iáko to ípráwiedliwość okázuié. *SarnStat* 653. *Cf Ze zdaniem, Zwrot*.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to (1); *że, iż* (5), *aby (po przeczeniu)* (1)] (6): Toż tho mądrego płácenie/ Skłádác ná Bołkie zrzádenie: Co fám rozum okázuié/ Iż to náturá ípráwuie. *BierEz* Cv; *KromRozm III* O6v; *GliczKsiąż* F8v; co gorłzego/ żeś był do Turek poiechał bez náłzey woley/ ácz nie dobrze wiemy ocz/ ále to fám domyśł okázuié że ku náłzey ízkodzye. *BielKron* 402; *ModrzBaz* 105v; Sámo przyrodzenie okázuié/ Iż mąż żenie záváždy rofkázuié. *BielSjem* 6.

W charakterystycznych połączeniach: domysł okazuje, potrzeba (3), *przyrodzenie, rozum, sprawiedliwość*.

Fraza: »(jako) sama rzecz okazuje« = *res ipsa loquitur* *Modrz* (4): *KromRozm II* d3; Sáma rzecz to okázuié/ iż Pyotrá y yego potomki (o pápyezoch mowi) Kryłtus przełożonym y głową [...] poftánowił. *KromRozm III* O6v; *ModrzBaz* 105v; mieli po łobie wywody wielkié/ y ważné/ iáko fie onym zdáło: ále/ iáko fámá rzecz okázuié/ nie bárzo potężné. *KochFrag* 47.

Zwrot: »[co] okázować [komu] jawnie« (1): RZekł niemádry w fercu fwoim íścieć Bogá nie máłz/ Zálz tego nie okázuié nam iáwnie rozum náłz *LubPs* Dv.

αα. *Wymieniać, wyliczać, wskazywać, o kogo a. o którą rzecz chodzi* (14) : gdyż oni Originalów/ y przodkow fwoich po łobie porzádnie od Apoštołow áż do nich poftępuiácych okázác niemogá/ iáko my okázuiemy; znák pewny íeft/ że ich kościoły Apoštołłkie nie fą. *WujJud* 136.

okázować co (12): Pyłma otim pełno íeft ftarego y nowego zakonu/ aleby długo było włziłtko okázować *SeklKat* E; *KromRozm I* H4, P; *WujJud* 11, B3, 134; *WujJudConf* 11; *CzechRozm* 268; *CzechEpPorz* *4. *Cf okázować co komu; co w czym; Ze zdaniem*.

okázować co komu (1): A to íeft naprzednieyłza powinność Praw/ áby nietylko káźni okázowály grzełzącemu/ ále by też to wludži wmawiały że fię niegodži grzełzyć. *ModrzBaz* 70.

okázować co w czym [= w tekście] (1): Báwić fię też nie będę tymi [błędami] ktore fą świádomłze y połpoliłze/ żebym ich dowodzić y ony w pewnych księgách okázowác miał. *CzechEp* 253.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to (1); *zaimék pytájny* (1), *zaimék wzglédny* (1)] (2): A kościoł/ ktore świętá y iáko mamy święćić okázuiác/ rofkázuié Dni Święte; od kościoła włtáwione święć *WujJud* 74v; Niechay temu iáko chcá żydowie nie wierzą/ przedfię ty iákoś poczáł okázuy to co íefzcze máłz więcey z piłmá świętego *CzechRozm* 168v.

ββ. *Publikować, ogłaszać drukiem* [co] (1) : rozumiejąc to/ iż pod w.W. Imieniem [ta praca] częściej na światło może wynidź/ *et ab aemulis et obtrectatoribus* bezpieczniejsza być/ Kthorzy tylko cudze prace wedle swej głowy zwykli szacować/ a swoich żadnych nie okázować *GroicPorz Bv*.

β. *W sposób pośredni: dawać do zrozumienia za pomocą tekstu nie zawierającego wprost danej myśli lub za pomocą działania albo znaku umownego* [w tym: z podmiotem nieosobowym (tekst) (8), bezpodmiotowo w argumentach i marginesach (24)] (98) :

okázować kogo (1), *co* (38): *KromRozm II k3; BibRadz I 1c marg, 1.Reg 12 arg, I 336b marg; RejAp 127; A thu wnet Pan tę prawdę okázując/ wytoczyć się raczył na płac/ nam ku nauce z ludźmi oto tymi marnie trędem zaráżonymi/ tak iako tu historia pisze: Iż iako z daleką niebożatką Itali od niego/ a iako też byli vzdrowieni od niego. RejPos 213, 183v, 212v; Zda mi się iż to mówiąc/ o dwoiakiej niewoley słowia te rozumiesz/ y dwoiakie też wybawienie okázujesz? CzechRozm 118v, 155; NiemObr 163. Cf okázować co na kim; cum A cum inf Ze zdaniem, Zwroty.*

okázować co na kim [= *na przykładzie kogo*] (1): na mnie samym bóg swój ład okazuje *MurzHist D4v*.

okázować komu (14): [przykazanie o miłości bliźniego] Oznajmujcie nam wolę bożą/ a okázujcie krewkość y niedostatek nasz *KromRozm II k3; LubPs N2 marg; BibRadz I 148v; RejAp 127; RejPos 174v, 183, 183v, 185, 212v (8). Cf »okázować pod figurami«, »jawnie okázować«, »okázować znaki«.*

okázować przez co (5): *KrowObr 48; Bog przez gromy y dżdże okázuje występki Izraelitów. [Cf pułci gromy y dżdże/ a dowiecie się y obaczyćcie iaka iesth złość wół 1.Reg 12/17] BibRadz 1.Reg 12 arg, II 88b marg; CzechRozm 87v; przez którą bestyą/ nie iednego człowieka/ ale stolicę nierządnicę okázuje. NiemObr 163.*

okázować czym [w tym: tymi a. ktoremi słowy (5)] (14): *MurzHist Pv; LubPs K; załiadł ład a księgi otworzone są. (marg) Tymi słowy okázuje iż sumnienie każdego odkrycie się [...]. (-) BibRadz Dan 7/10, I 283d marg, II 4d marg, 42a marg, 79c marg; RejPosWiecz² 93v; CzechEp 208; NiemObr 79; PaprUp I; WujNT 529. Cf »okázować przykładem«, »znaki okázować«.*

okázować w czym [w tym: w tych a. ktorych słowach (6)] [= *w tekście*] (9): Iż pod przypowieścią a w pieśni przykład każdemu od siebie okázuje. *LubPs N2 marg; Iż chłubą niepobożnych prętko ma swój koniec (marg) W tych słowach ukrycie okázuje/ iżby Iob był niepobożny y obłudny człowiek przeto iż chwałą jego nie długo trwał [...]. (-) BibRadz Iob 20/5, Iob 41 arg, I 288d marg, Ps 132 arg, I 336b marg, II 59c marg; NiemObr 108, 112.*

okázować w czym [= *coś robiąc*] (3): w tym załię rząd ie^{go} Káplánki okázuje/ gdy im błogogosławi [!] y dziełcinę bierze. *BibRadz I 8a marg, I 148v; RejAp 24.*

cum A cum inf (1): tak iż już nie inżego oczekiwać niemamy/ iedno przyścia Syna Bożego/ kthore przed szóstym tysiącem przyść okázują/ rozmaite świadectwa. *LeovPrzep I4v.*

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: *to* (20); *że, iż(e)* (52), *zaimek pytajny* (6), *jako 'że'* (5), *iżby* (1)] (64): *MurzHist Pv; GliczKsiąż G2; LubPs F4 marg, K, O4, Z4; KrowObr 48; Iako iest wdzięczna społeczność y miłość między wiernymi Pańskimi thu we dwu podobieństwach okázuje. BibRadz Ps 132 arg; Nazywa Egipcjany panną okázując iż ielzce od żadnego nieprzyjaciela narużonemi nic nie byli. BibRadz I 408d marg, I 23d marg, 148v, 281a marg, 283d marg, 288d*

marg (25); *QrzQuin* T3; *SarnUzn* E2v; *RejAp* 16v, 127; Też im tu [w ewangelii o faryzeuszach] Pan okázować ráczy/ iáko hárdá mył á nádęte ferce zázwdy w omierzeniu v niego być musi *RejPos* 227v, 41v, 42, 43v, 66, 82 (19); *RejPosWiecz*² 93v; gdyżeś telf ty přes morzá drogę/ a přes frogie nawálności otworzył belpieczną ściełzkę. Okázuiąc ilz ná kázdym mieyfcu możelf zdrowo záchować *BudBib Sap* 14/4; wydawał zapálczywą chucią ferce y zdrowie fwe zá Iudłtwo/ okázuiąc łtátecznie co to ieft być Iudem. *BudBib 2.Mach* 14/38; *NiemObr* 79, 108, 112; *PaprUp* I; *WujNT* 396, 529.

W połączeniu szeregowym (1): tu [w ewangelii o nakarmieniu tłuszczy] fie przypátruy co tu Pan łpráwować/ y co nam okázować/ á częgo nas też vczyć raczy. *RejPos* 183v.

Zwroty: »okazować pod figurami« [w tym: kogo (1), komu (1)] [szyk zmienny] (2): okázować im to Pan raczył iáwnie iefczę w łtárym zakonie/ ácz pod figurámi/ iż nie ináczey miał być włágan ten łwięty gniew ie⁸⁰/ iedno rozłaniem krwi *RejPos* 102v; *CzechEp* 273.

»pod imieniem [czego co] okazować« = *przedstawić pod postacią czegoś* (1): iáko Dániel pod imiēnim czterech bełtiy cztery Monárchie okázował y opifował. *NiemObr* 163.

»jawnie, jáśnie a jawnie okazować« [w tym: co (1), komu (1)] [szyk zmienny] (4:1): *LubPs* K, Z4; A chociaż oná byłá niewiáłtá Moábłka [...] nie z ludu Bożego/ á włzákoż iednák Kryłtus Pan nie włtydał fie thego áni fie thym brzydził iż wyłzedł z narodu iey. W czym nam iáwnie á iáłnie okázuię/ iż przezeń y niewierni łá poświęceni *BibRadz* I 148v; *RejPos* 102v; One łłowá Zbáwićielowe: [...] Wodzowie łlepi ktorzy precadzácie komorá/ á wielbładá pólykácie. Azaż nie iáwnie rozność grzechow okázuią? *WysKaz* 18.

»okazować na oko [o czym]« (1): OKázuię thu [w *Ps* 21] práwye ná oko Prorok łwyęty á opowiáda o męce Paná Kriłtułowej *LubPs* F.

»okazować [co] przykładem; przykład okazuje« (1;1): *GliczKsiąż* G2; Iż kto fie zda być miedzy wámi nawyłzłzym/ niechay będzie iáko łługá wálz: y okázuiąc to przykładem łwoim/ vniżywłzy łtan Bołtwá łwego/ zwolennikom łwoim nogi vmywáć raczył. *RejPos* 13v.

»okazować znaki [czego; komu nad kim (= na czym przykładzie)]« (1): tedy też ma y chowa łobie ludzi tákie/ nád ktoremi okázuię frogość łwá á karánie łwe/ ácz fie to potym niektorim łowito opłáci: á tho dla tego/ áby też wiernym łwoim nád nimi okázował znáki miłofierdzia łwoiego *RejPos* 74.

»znaki (I) [co] okazować« (1): Niepokłáda zbáwienia náłżego w záługách vczynkow náłżych/ ále iáwnemi znáki okázuię żywot łpráwiedliwy y pobożny/ ktorzy miánowicie w miłofci náleży *BibRadz* II 17b *marg*.

Szeregi: »obiecować i okazować« (1): ktorzy [*Jezus Chrystus*] nie był pod łtárym Tełtámentem/ áni co czynił/ áni mowił. Gdyż go táł dopiero obiecowano: y pod rozmaítymi figurámi okázowano. *CzechEp* 273.

»okazować i opisować« (1): *NiemObr* 163 cf »pod imieniem okazować«.

»okazować a opowiadać« (1): *LubPs* F cf »okazować na oko«.

αα. Stanowić zapowiedź, wróżbę; *protendere* *Mqcz* [z podmiotem nieosobowym] (9) :

okazować co (5): Co więc nam powiedáią owi praktykarze/ Kiedy więc Pan zá grzechy nędzną zyemię karze. Iż ty znáki náłádzi co to okázuią/ A wedle łwey náłury vpadki winłzuią. *RejWiz*

152; *Mqcz* 444a, 445d; *LeovPrzep* D3v; *SNie*/ który vczyłz vmiérąc człowieká/ Y okázuiefz ímák przyfzlégo wieká. *KochFr* 56.

cum D cum inf (3): przerzeczone zácmienie/ okázuie ná ludzie przyść wielkim odmiánám/ nędzam *LeovPrzep* B3, A2v, A4.

cum A cum inf (1): gdy sie co ímutnego widzyeć przytrefuie/ Pewnie co nietrefnego przypásć okázuie. *RejWiz* 120v.

b. *Udowadniać, wykazywać, potwierdzać wiarygodnie; significare* *Modrz, Vulg; complecti Mqcz; coarguere, convincere, declarare, evincere, probare Cn* [w tym: z podmiotem nieosobowym (6)] (86) :

okazować czego (1): abi [...] ye^{go} Krolyewłkyey m. y poddanem ye^{go} Krolyewłkyey Mczi thak fzye zachovival. yako bi fzye thego rzeczam [lege: rzeczą] okazowacz mogło yłzh przyafzn y przimyerze S ye^{go} K. mczi zachowiwacz chce *LibLeg* 11/139v.

okazować co (42): *BierRozm* 14; *SeklWyzn* g2v; *KromRozm II* k2; *KrowObr* 40v; Co teraz vciekáiąc błąd fwoy okázuie. *RejWiz* 29; *Confuto, Gánię/ Odrzucam/ Wywracam ná ręby/ to yeft okázuyę fálłz/ Odpor czynię. Mqcz* 141c; nikt nas iny s tego wybáwić nie mógł/ czo tho y lámo iego imię fwięte okázuie IEZVS/ ktore fie włáfnie wykłáda zbáwiciel *RejPos* 33v, 106v, 116; *RejPosWiecz*² 94v; *BiałKat* 366; Tegofz Kościoła Swiętość Pan Bog rozmáitymi cudámi y przed tym okázował y po dziś dzień okázuie ná rozmáitych swiętych mieyfćách *WujJud* 133; *Phil N. Cf okazować co miedzy kim; co na czym; co w kim; cum A cum inf, Ze zdaniem, Zwroty.*

okazować co miedzy kim (1): A chcąc to okázáć íelzće w dziećínfwie fwoim/ íákiego tho Oycá był fyn/ [...] niechciał tego okázowáć miedzy dziećmi/ íáko ine dziecie/ ále fie wdał miedzy Mędrce á miedzy Doktory *RejPos* 37v.

okazować co na czym [= robiąc coś] (2): *KrowObr* 82v; ktori Pan chce bic rozumian íprawedliwem/ niena iedney ale nawfzítkich íprawach ma to okazowac *PaprUp* G3v.

okazować co w kim [= na przykładzie kogo] (2): ábychmy fie temu przypátrowáli/ co Pan nád wiernymi fwemi á nád fługámi fwemi czynić/ íprawowáć/ á co w nich przepátrowáć á okázowáć raczy. *RejPos* 296v. *Cf »szyroce okazować«.*

okazować z czego [= przez co] (1): I íáwnie to okázuią/ ítego Mfzáłu fwego Dyabelfkiego/ iż temu żadnym obyztáiem niewierzą *KrowObr* 177v.

okazować komu (3): iuż iadł przed nimi/ okázuiąc im człowieczeństwo fwoie/ á wždy fie przedfię waháli *RejPos* 116, 40v; *BiałKat* 361.

okazować przez co (3): *BibRadz Sap* 11/9; *RejPos Wiecz*² 94v; Ponieważ bowiem Chrístus pan vczynki czynił oycá fwego: [...] przez co/ okázował Bogá w íobie mięfzkáiącego *NiemObr* 104.

okazować czym (11): *SeklWyzn* g2v; *BibRadz II* 37a marg; naydźiefz to w íobie/ iż Pan Bog wfzechmogący moc fwoię dziwnie okázuie liczbą tą fiedmioráką: Abowie^m człowiek káždy [...] po národzeniu fwoim [...] po fiedmi niedziel/ iuż zá káżdą rzeczą pilno pátrzy. *LeovPrzep* H4; *RejPos* 106v; *RejPosWiecz*² 94v; *WujJud* 133 [2 r.]. *Cf »skutkiem okazować«.*

okazować w czym [= czym] (3): Prześpicznie tamo nie jedzą, Myśląc wszytko o trucinie, [...] Muszą krajczy przekęsowac, Swą wiarę w tym okazowac. *BierRozm* 14; *KrowObr* 188v; *BiałKat* 361.

cum A dupl (1): okazując też tho nam iáko przyiętym synaczkom od niego/ iż nam żadna moc ani żadne pośłużeństwo groźniejszy nie ma być/ iedno Bogá *RejPos* 40v.

cum A cum inf „być” [czym] (1): tak iż Kapłan wżytym okazuje w sprawie ónéy [w przemienieniu]/ kthóra sprawuje/ Syná Bożego ná krzyżu vmęczono [!]/ być iedną á prawdziwą ofiarą Bogu Oycu dla nas vczynioną *BiałKat* 361.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to (17); że, iż(e) (19), zaimek pytajny (5), jako ‘że’ (1), aby (po przeczeniu) (1)] (26): *LibLeg* 11/139v; Ale pothym gdy strzałą zrąony mgła á truchla/ [...] yął mowić/ tá krew záiste nye okazuye thego/ ábych ya był bogiem *GliczKsiąż* F5; *KrowObr* 8, 19v, 40v, 82v, 177v, 188v; *BibRadz Sap* 11/9, II 37a marg; Mnieś poślugował ławiając á wyznawiając imię moje między rozlicznymi narody/ okazując tho iżeś wiernie miłował mnie *RejAp* 30; *RejPos* 1 [2 r.], 27v, 31v, 37v, 40v [2 r.], 87v, 245; *WujJud* 48v, 229v; Kuśtofzowie coby zaczą byli/ fámo przezwiśko ich okazuje *ModrzBaz* 132; *CzechEp* *2v; *WujNT Hebr* 11/14.

Zwroty: »jawnie okazować« [w tym: co (1)] [szyk zmienny] (6): Możesz ty wty Papieża przed ludźmi nie zwąć Bogiem/ ale to iáwnie okazujesz skutkiem/ iż ty Papieża zá Bogá chwaliś y małz *KrowObr* 8, 19v, 177v, 188v; A iż mowimy W Imię á nie w imioná/ to iáwnie náturę iedną y Bośtwo iedno Troyce Świętey okazuje. *KuczbKat* 125; *CzechEp* *2v.

»[co] prawdziwie okazować« (1): w Nowym zakonie óná trwająca ofiara krzyżowa potrzebuie potómstwá ług: którzyby iey trwłość prawdziwie okazowali *BiałKat* 366.

»skutkiem, rzeczą, uczynki okazować« [w tym: co (1)] [szyk zmienny] (2:1:1): *LibLeg* 11/139v; *KrowObr* 8; *RejPos* 87v; Teć łą łowá nápiłane/ od łamego Bogá dane [tj. dziesięcioro przykazań]/ ieśliby ie pilno chował/ á vczynki okazował. Będziec Pan Bog błogóławic *ArtKanc* M4v.

»okazować w sobie, po sobie« [w tym: co (1)] [szyk zmienny] (3:1): A iż tedy Papież tześ y chwałę włáfną Pánu Iezu Kryśtułowi Synowi Bożemu wydziera/ á łam ią łobie przywłáztza: okazuje to iáwnie po łobie/ iż ieśt on Antykryśt *KrowObr* 19v; *RejPos* 1 [2 r.], 285v.

»[co] szyroce [w kim] okazować« (1): ma też łwoie ínstrumentá/ przez ktore karze á vpomina świat. A to ieśt przez wierne á śprawiedliwe náuczyciele/ [...] iákoż to łzyroce w Prorocech y w Apośtolech okazować raczył. *RejPos* 130.

»okazować przed światem« (1): Hieronim Powodowłki [...] iuż też przeciw mnie grubo vkowane/ bo nie po Chriśtyńńku/ Wędzidło łwoie wypuścił. O kázując [!] to iáwnie [...]/ przed światem y Anioły Bożymi/ zwierzchu/ iákim ieśt przeciwko mnie wewnątrz *CzechEp* *2v.

Szeregi: »okazować i oświadczać« (1): A iáko záię ten Pan Kryśtus w nas miełzkáiąc/ to łwoie miełzkánie okazuje y oświadcza w nas/ tak nowością żywotá náłzego/ tak też przez to/ iż nas wespółek [...] łpoci y złączyć raczył *RejPosWiecz*² 94v.

»potwierdzać i okazować« (1): raczył ie (dla ich wiary/ ktorą vczynkami dobreimi/ potwierdzali/ y okazowali) przyiąc w łáfkę łwoię *SeklWyzn* g2v.

»okazować a ukazać« (1): chciał Pan/ ábychmy skutkiem y iáwnymi łprawámi łwemi okazowali to/ á vkázáli to niewiernikom iego/ izechmy łą rozni od nich *RejPos* 87v.

W przen (1): A iákoż nośic á okazować małz to święte imię w łobie tego Pána łwego? *RejPos* 285v.

Przen [co] (2):

okazować jako kogo (1): Gdzye y Słońce y Mieściac zaćmić fie muściło/ [...] okázuiąc ono świećthe á práwe Bołtwo iego/ iáko Bogá práwego á łtworzycielá fwoiego. *RejPos* [105].

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): *RejPos* A2 *cf* *Zwrot*.

Zwrot: »znacznie okazować« (1): Bo ten ptak [orzeł] nád ine ptaki/ Swey zacności dziwne znáki/ Náđ przyrodzenie łpráwuie/ A znácznie to okázuię/ Ze iełt s Krolmi kroleń. *RejPos* A2.

α. *Za pomocą dowodów rzeczowych lub argumentów* (36) :

okazować czego z czego (1): Gdyby to kto [...] tymi Dánielá ś. proroká łłowy Antychriřtá dowodził/ y z nich onego pokázował: nigdyby mi tákiego łercá y tákiey vfności nie dodał: żebyń łię ia też ważyć śmiáł okázować z nich tego/ iż Papieź Rzymłki iełt tym Antychiriřtem *CzechEp* 364.

okazować co (24): czyniłbyń to/ vkázuiąc im ony piłmá ktore ná łámym łłowie y rołkazáńiu Bożym przełtáwáć każá [...]. Y inłzyimi tym podobnymi dowody to im okázuiąc. *CzechRozm* 69v; *CzechEp* 201, 268. *Cf* *okazować co na kogo*; *cum A cum inf*, *Ze zdaniem*, »jaśnie okazować«, »okazować niewinność«, »prawo okazować«.

okazować co na kogo (1): Dicaeologia, Schema est, cum aequitatem caussae quam maxime brevi sententia complectimur, Gdy krótkiemi słowy łpráwiedliwość ná łię okázuyemy. *Mącz* 85b.

okazować z czego (4): *BibRadz* 2.Par 13 arg; dowodząc przyłżłego wćielenia łyná Bożego/ od łudźi wymyłłonego/ okázuię ie też między inłzyimi/ *fol* 393. ze trzech miárek mąki: z ktorych ono Sará/ [...] chleba nápiekła. O ktorych ták mowi: Iż to dołyc łłáđńie [...] wyrażiło ołobę páná Kryłtułowę/ z bołtwá/ z dułze y ciáłá łpoioná *CzechEp* 201; *WujNT* Act 18/28. *Cf* *okazować czego z czego*.

okazować komu (4): *GroicPorz* t; iákoż nie bárzo dawnych czáłow/ *Ioachimus Abbas* [...] okázował to Papieźnikom/ iż nie troycę ále czworcę wyznawáią *NiemObr* 141. *Cf* »prawo okazować«, »okazować wywody«.

okazować czym [*w tym: krotkiemi słowy* (1)] (10): *DiarDop* 106; *Mącz* 85b; tedyby iuż nigdy ten árgument Apołtolłki łtác nie mogł: Ktorem [ksiąđz Powodowski] okázuię tę zacność nowego przymierza *CzechEp* 268, 76. *Cf* »okazować świadectwy«, »okazować wywody«.

okazować przed kim (1): Nurłkiéy źiemi Piłárzá ołobńego dáiemy [...]. Poniewáź iednák y to przed námi okázowali/ iż go iuż y przedtym ich przodkowie miéwáli. *SarnStat* 1152.

okazować w czym [= *w tełście*] (1): tedy to zá Bożá pomocá okázować tu będę/ w tych pierwłzych ksiąđżkach: że ten żaden nie może być prawđźiwym Chriřtyáńinem/ ktoryby nie tylko mordował ábo przełładował/ ále też y ten coby iedno z drugimi ná to zezwálał *CzechEp* 16.

okazować skąd [= *z czego*] (1): [Sokrates] bożá mądrość w dźiw przywodzi/ i łtá okázuię iakié iełt iego [Boga] o człowieku łtaranié *MurzNT* 103v.

cum A cum inf „być” *jakim* (1): Náłzy Kátholicy/ ten fundáment [...] okázowali być fałłzywym [...] z wiela przyczyn/ ále nawięcey z tey/ iż go [...] w piłmie ś. iáwnie wyrażonego nie máłsz. *CzechEp* 108.

Ze zdaniem dopełnieniowym [*w tym z zapowiednikiem: to* (9); *że, iż(e)* (20), *jako* ‘*że*’ (1), *zaimek pytajny* (1)] (22): *LibLeg* 11/137v [2 r.], 159; *MurzNT* 103v; *KromRozm* II d2v, g; *GroicPorz* t; *BibRadz* II 133b marg; *GórnDworz* L5; *WujJud* 78v; *WujJudConf* 15; wiele bárzo rozmaitych wywodow przywodził/ okázuiąc to iż ielłczé Mełfałł nie przyłzedł. *CzechRozm* 68; álem to mowił/ mowię y okázuię piłmy ś. iż ich wiele iełt co łię krzełciány zowá: á tego iedyńego łyná Bożego

Potomká Dawidowego opuściwŷy/ inŷzego łobie [...] zmyśláią. *CzechEp* 76, 16, 242 [2 r.], 354, 364; *NiemObr* 141; *WujNT Act* 18/28; A ielliby z przygody w téyże chorobie trwał/ tedy y trzeci Rok może zwłéc: okázuiąc iż [...] do tego czáfu nie ozdrowiał. *SarnStat* 769, 1152.

Zwroty: »[co] jaśnie okazować« (1): Ktorego bład Hieronim/ iásnie y rozmáicie okázuię *CzechEp* 412.

»okazować niewinność swą« [szyk zmienny] (6): *LibLeg* 11/152v; A tak my, NMK, acz się zdobywamy na wymowki, ktoremi byśmy niewinność swą okazowali, ale to nic nie pomoże *DiarDop* 106; *BibRadz* 2.Par 13 arg; *BielKron* 228; Ponere se extra culpam, Wyprawić ŷie z yákiego wyŷtępu/ okázować niewinność ŷwą. *Mącz* 309c; *CzechEp* 8.

»prawo okazować« [w tym: komu (1)] (2): Ktoby imienie dzyerzał máiąc łobie ie zá włáfną oyczynę/ táki ná thákie imienie nie winien nikomu zgoła práwá okázować *UstPraw* H2v, H2v.

»okazować ŷwiadectwy« [szyk zmienny] (1): Stroni zaŷyę Borzoboathego. okazowano tho ŷzwýadeczthwi y wiwodi yłch thi woli zidzy Zwoloch wignaly *LibLeg* 11/159, 11/137v; *BibRadz* II 133b marg.

»okazować wywody (a. dowody) (1)« [w tym: komu (1)] [szyk zmienny] (4): okazował tho Borzoboathi doŷtatecznymi wiwodi yłz zidzy v pana Woyewodi thi woli kvpyly. *LibLeg* 11/137v, 11/152v, 159; *CzechRozm* 69v.

Szereg: »okazować i dowodzić« (1): Druga [ekscepcya] ieŷt ktora gáŷi y niŷczy ŷpráwę/ iáko gdy ná cię żáuię o pewny dłuę/ á ty mi okázuię y dowodziŷ iżeŷ mi ŷyę wŷpráwiedliwił *GroicPorz* t.

c. *Ujawniać to, co poprzednio było niewiadome* [kogo, co] (3) : Aczkołwiek Bog cierpi do czáfu obłudne w koŷciele wŷzákże ie czáfu ŷwego okázuię. *BibRadz* II 14d marg.

okazować w czym (1): poniewaŷ wŷpomnieliŷcie niepráwoŷ wáŷę gdy odkrywáią przeŷtęptwá wáŷę okázuiąc grzechy wáŷe we wŷzech ŷpráwach wáŷych/ przeto wŷpomionęliŷcie że ręká poimáni będziećie. *BudBib Ez* 21/29[24].

Przen: Oskarŷać [przed kim] (1) :

Szereg: »wyŷwiadszać albo okazować« (1): Coŷ wy theŷ nędznicy rozumiecie o ŷpráwach wáŷych złych/ iáko was teŷ wyŷwiadzác będa álbo okázować was/ á ieŷcŷe kthemu przed kim *RejAp* 124.

d. *Dawać poznać swoje cechy; ostendere* *Mącz*, *Vulg;* *ferre prae se* *Mącz*, *Cn;* *insinuare, operari* *Vulg;* *educere* *PolAnt;* *praesentare a. repraesentare se* *Mącz;* *testari, vendere* *Modrz;* *erumpere, gerere prae se, ferre a. habere a. promittere a. significare a. prodere vultu, habitu praeferre a. promittere, habitum induere, profiteri, significationem dare, significare* *Cn* (134) :

a. *W celowym działaniu: prezentować, wykazywać się czymś, pokazywać, co się umie; popisywać się czymś* [w tym: co (98)] (102) : pan tego miłóŷciwie przebaczáiąc okázuyę dobroć ŷwoię. *LubPs* R6 marg; kiedy ná ŷwiecie złoŷciwi pánuia/ Tedy frogoŷ á pychę márną okázuią. *RejWiz* 140, 7v; *Leop Prov* 21/24; kthorzy [licemiernicy] iedno áby byli widziani á dla pychy okázowali naboŷeńtwá ŷwoie. *RejPos* 144, 81 marg; *BudBib Ps* 106/8; *NiemObr* 64 [2 r.]; *ArtKanc* Q5v; *WujNT Rom* 2/15.

okazować komu (12): *MurzNT* 43v; Biádá temu ktory opaia bliŷniego ŷwego okázuiąc mu popędliwoŷ *BibRadz Hab* 2/15; *RejPosWstaw* 44; zwykli więc bowiem *iactationem dignitatum fuarum*

ludziom okázować/ íami íie s ípraw íwoich chełpiąc y wynofząc *Phil* M3. Cf »jawnie okázować«, »możność okázować«, »przykłady okázować«, »wdzięczność okázować«.

okázować przez co (3): *KrowObr* 40v; Przez íen drudzy íwoie mocy ludzyem okázowáli/ íáko *Iupiter* wkazał íie *Tyberiowi Accynowi*/ rofkazuiąc mu áby ízedł do *Senatu BielKron* 25; *BudNT przedm* a2v.

okázawać czym (12): *Stymi nietrzymam*/ ktorzy zwierchnią poítawą/ y odzienim/ okázwią czyítość ale na vmyíle y na vczyńkach/ nad nierozvmne beítije íą pítliwízy *SeklWyzn* f3v; *LubPs* X; *RejPos* 29v; *HistLan* C2; *HistHel* B; Niektorzi zacność íwą okázuią bogáctwy/ y doítátkiem wízytkie⁸⁰ *ModrzBaz* 56; *NiemObr* 145. Cf »przykłady okázować«, »rzeczą okázować«.

okázować przed kim, przed czym [= *przed kim*] (6): vczie íię chríftuía ímieie wyznawać/ íeíli kiedy przyidzie na was ta potrzeba/ abyście wiarę waízę przed krolmi i kíáżęty okázowali *MurzHist* M; *RejAp* 109v, 111 v; *RejPos* 69; íáko *Pan* dziwnie oko íwe zówždy miał nád ludźmi tákich wiekow/ ktorzy ízedziwość íwą ítátecznie poítánowioną zówždy okázoli [!] przed íwiętym máyeítatem íego. *RejZwierc* 125v. Cf »jaśnie okázować«, »przed íwiatem okázować«.

okázować na kim [= *na przykładzie kogo*] (3): *RejPos* 51, 139; y to ímiálá íego nie wymyta gębá powiedzieć/ íz im kto íeít wíętfzym grzeíznikiem/ ten íeít *BOgu* milízym/ dla tego íz ma wielką máteryą ná tákim grzeízniku okázować miłofierdzie íwoie. *ReszPrz* 36.

okázować w czym [= *czym*] (10): *GliczKsiąż* A2; *KrowObr* 24, 27v; Bo ktoć co w krotochwilach/ vmie okázować/ Gdyby przyízło o pátné/ tám trudno figlować. *RejZwierz* 74; *BibRadz* *6, I 10b marg; Ewangelią y prawdę Bożą ku potwierdzeniu nieprawdy/ y hániebných bluźnierítw y błędow íwoich opákuią/ ízpocą y wywracáią/ á w tym rozumy íwe y dowcípy okázuią. *WujJud* A6; *ModrzBaz* 50v; *KochMarsz* 154. Cf »okázować sztukę w rzemieíle«.

okázować co, ze zdaniem przydawkowym wyjaśniającym (1): íáko to vczyńił przez *Iudyt*/ przez *Heíter*/ y przez íne/ okázuiąc moc dziwną Boítwá íwego/ íz on wízythko może vczyńić íáko íedno raeży. *RejZwierc* 206v.

Ze zdaniem dopełnieniowym [*w tym z zapowiednikiem: to* (2); *że, íz* (3), *zaimek pytajny* (1)] (4): *MurzNT* 43v; *KrowObr* 27v; *Fiduciam igitur prae se ferat orator*, Ma to okázować y dáwać znác íprawcá rzeczi czyíey/ że ma wielkie dúfanie w ípráwiedliwoíci rzeczy tey kórey bróni. *Mącz* 316c; *RejPos* 255v.

W charakterystycznych połączeniach: okázować bostwo (2), *czystość, dobroć, dowcip, ludzkość, mądrość, męstwo, miłosierdzie, nabożeństvo* (2), *nadętość, naukę, niecnotę, popędliwość* (2), *pychę* (4), *srogość* (2), *szczyrość, wiarę* (3), *władzę, złość* (2).

Zwroty: »jawnie, jaśnie okázować [*w tym: jawnie, jaśnie* (1); *komu* (1), *przed kim* (1)] [*szyk zmienny*] (3:2): [*Chrystus rozkazuje*] aby chrześcijanie okázowali jaśnie przed ludźmi swe dobre sprawy *DiarDop* 100; *Sepraesentare improbitatem suam*, *Swą niecnotę yáwnie okázować* chełpić sie z niey. *Mącz* 431b; gdy íie zyáwił *Pan* náíz ná íwiát/ [...] iuz íáwniey/ íáíniey *Duch* s. możności íwe okázować raczył *RejPos* 142, 324.

»możność, moc, wielmożność okázować« [*w tym: nad kim, nad czym* (8), *komu* (5), *przeciwko* *komu* (3), *między kim* (1), *w kim* (1); *o Bogu* (34); *moc i możność* (1)] = *operari* *Vulg*; *facere virtutem*

PolAnt [szyk zmienny] (21:17:3): Bo iefli nam żywem niebędzieś okazał wielmożności swoiey w ciemnościach nigdy znaczna niebędzie *RejPs* 130, 115, 173v, 202v; *RejJóz* O8, P3; Rozmyślałem [...] Możliwość rąk twych którąś sławnie nam tu okazał *LubPs* ee4v, F4, H4v, Iv, L4, P6 (9); gdyście byli vmárłemi/ w wyłthępkach y w grzechach wálfych/ w kthorycheście niekiedy chodzili/ [...] według Książęciá mocy powietrznei ducha tego/ który teraz moc swą okázuie w synach niedowiárstwá *Leop Eph* 2/2; *RejZwierz* 107v; *BibRadz Ps* 75 arg, *Iudith* 13/13; *BielKron* 25; *RejAp* 109v, 111v; tho fie wżytko działa nád tymi/ chocia y byli w łáfcie iego/ áby był okazał możność Bołtwá swego *RejPos* 50; iż będzie zawnždy okázować możność Máyełtatu swoiego w fregości swoiey, ták iż zawnždy wpádać mułzá pod nogi iego wżyficy fprzećiwnicy *RejPos* 232, 5, 26v, 50v, 51, 139, 142, 312; *HistLan* C2; *RejZwierc* 174, 206v; boć iefł Bog z námi/ Bog on náłz który iefzcze moc swą okázuie nád Ieruzálem/ y możność swą przeciw nieprzyaciéłom *BudBib Iudith* 13/13; *HistHel* B; *CzechRozm* 15v; *KarnNap* B; którykolwiek ná tey fłolicy wśiędzie/ Piotrá wyráza/ tę moc y zwierzchność máiac/ którą/ pierwszy tey fłolicy fundator Piotr/ miał y okazał. *NiemObr* 29; *ArtKanc* A13.

»[komu] przykłady (I) okazować« (1): byfmy nawrocénia ku panu náłze^{go} nieodkładali/ [...] aniby potrzeba było/ aby nám pán fregość swoię przeciwko grzechum náłzym/ nowemi co rás przykłady okázował. *MurzHist* Bv.

»rozum(y) okazować« [szyk zmienny] (3): Do napocćiwłzey rzeczy wynáydnie winę. Ieden przeto/ áby fwoy rozum okázował/ Drugi záfię áby gdzye trzebá pochlebował. *RejWiz* 174, 5; *WujJud* A6.

»rzeczą, skutkiem, uczynkiem okazować« [w tym: uczynkiem a rzeczą (1)] = *re ipsa testari* *Modrz* (2:2:1)): nye tylko fłowy/ ále y fłuktyem tę władzá okázował. *KromRozm III* H5v; Spem superare Wiecey vczynkiem á rzeczą okázować niżli fie nádziewano. *Mącz* 407d; *RejPos* 87v *marg*; A więc ci by się niegodziło wdzięczności fercem y rzeczą fámą okázować/ wyznawáiac Prawdę á broniąc iey *ModrzBaz* 29.

»sam siebie [jakim] okazować« (1): Miedzy infzym wćiwym á potrzebnym pracy á fprawy iákicy zábáwieniem/ którym pólpolicie ludzie dobrzy zwykli [...] na pożytek rzeczy pólpolitey robić/ y fámami fiebie wtym wżytecznemi á potrzebnymi pokládáć y okázować: niemálf záifte potrzebnieyfzego á dółóżnieyfzego zábáwienia [...] iáko báczne/ wżytheczne/ á dółózne pífania *GliczKsiąż* A2.

»w sobie, po sobie, z siebie okazować« [szyk zmienny] (3:1:1): Iż nyektorzy obyecuyác álbo okázuyác po sobye rzekomo náukę/ od wyáry odpádl. *KromRozm II* p; Imagem sceleris reparesentare, Nic z fiebie ynłzego nie okázować yedno wirudną złość. *Mącz* 431b; ábychmy fłateczną wiárę w fobie ku Pánu fwemu zawnždy okázowáli *RejPos* 45, 87v *marg*, 324.

»okázować sztukę rzemiosła (a. w rzemieśle)« = *zdać egzamin czeladniczy; facere tirocinium* *Mącz* [szyk zmienny] (3): *Mącz* 113c; kupilem poście wielką fczukę/ Gdym swoiego Rzemiosłá okázował fłtukę. *BielSat* Cv [idem] *BielRozm* 17.

»przed światem okazować« (1): Sprawże też to w nas o Pánie Boże náłz/ żebyfmy tę wdzyęczność náłżę przed fwiátem okázowáli *RejPosWstaw* 22v.

»wdzięczność okazować« [w tym: komu (1)] = *gratitudinem testari* *Modrz* [szyk zmienny] (8): *LubPs* G2v, X; ty oto prace náłze Pánu Bogu włzechmogácemu naprzod oddawamy/ okázuiąc w tym wdzięczność ferca vprzeyeego *BibRadz* *6; *RejPos* 87v *marg*; *RejPosWstaw* 21v, 22v; Bo iefli to

onym/ ktore teraz przypomniałem/ wolno czynić/ że przez takie nádpiśowanie [= *dedykowanie*] wdzięczność fwą ku dobrodzieiom fwym okázuią/ tedy to mnie dáleko wolniey być ma *BudNT przedm a2v; ModrzBaz 29*.

»okazować znacznie« (1): Ale Bóg/ iáko wfzytko poştánowił bącznie/ Ták y w tym fwoię mądrość okázuię znácznie: Ze w ludzkie głowy wlepił róznę obyczáie *KochMarsz 154*.

»okazować znak [czego]« [w tym: *nad kim* (1)] [szyk *zmienny*] (4): Wywyodł ye yáko przez pulńczą przez ty głębokości/ Okázuyąc tu nád nimi znák fwoyey możności *LubPs Y2v; BibRadz I 406a marg; RejPos 5, 9*.

W przen (3) : A ftego fie też mnoży rozliczny głos fławy [...] iż można prawa ręká iego okázuię możność fwoię *RejPs 173v; iákie ferce będyesz okázował przed oblicznością Páná fwego. RejPos 69; iáko wiáry/ z ludzkich wymyśłow vczyć fię niehcemy/ ták y o pieczęciách [tj. sakramentach] ktorými wiárę okázuiemy/ y pozwierzchnie pieczętuiemy/ nic nád iáfne fłowo boże [...] ważyć fię niehcemy. NiemObr 145*.

Przen (2) :

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): iáko ziemiá/ y iemu/ y wfzytkim infzym rzeczam doştátecznie złożonym á żywiącym/ máterialnym początkiem ieşt/ ták przy oştátniéy fkázie/ iftności káždéy fwą w się część biorąc/ okázuię to/ iż ieşt podporá/ początek/ á iákoby fundáment wfzytkiégo *Oczko 3v*.

Zwrot: »[w kim] okazować moc« (1): A tákże w nas okázuię [operatur] śmierć moc fwoię/ á żywot w was. *BibRadz 2.Por 4/12*.

β. *Uzewnętrzniac, przejawiać w zachowaniu lub sposobie postępowania swoje cechy, uczucia, myśli* [w tym: *co* (27)] (32) : yák węgle rofpalił ty wfsytki niłkości/ Okázuyąc okrutny gnyew fwey popędliwości. *LubPs E; święci twoi niech ná wżem okázuią wielką rádość LubPs dd2v; w obec wflyfty pokorę zobopolnie okázuycie [humilitatem insinuate] Leop 1.Petr 5/5; BibRadz II 34c marg; BielKron 193; Mącz 209a; RejPos 20v; RejZwierc 154v; PaprPan [Hh5]; ktorzy dla rzeczy máło vcźciwych kogo fławią/ [...] okázuią głupştwo fwe y przewrotność vmyśłu. Phil K3; o fprawách ich ták głucho pińzą/ że w téy rzeczy niewiádomość tylko fwoię/ á beśpieczność pińania fámę okázuią. KochCz A4v*.

okazować komu (1): Tákież wianki pierścionki tu im podawáią/ Okázuiąc im záłość że fie roştawáią. *RejWiz 27*.

okazować czym (6): przypodobnił fie tu Dawid fwięty niemey Gołebicy/ ktora tylko hukánien fwym žal fwoy okázuię. *LubPs Ov; A nie tylko áby iedno tą rádofcią tho [miłość do ludzi] okázowali/ ále y życźliwościami fwemi y fłuzbámi fwemi RejPos 20v; RejPosWiecz² 93v; NiemObr 84, 156; ZawJeft 20*.

okazować w czym (1): niewiem ieşli zbytecznicy/ złodźieie/ gwałtownicy ludzi/ ták dálece fzkodzą dobrym obyczáiom/ iáko łgarze/ ktorzy y w życiu y w mowie płochóć okázuią *ModrzBaz 60*.

cum inf (1): Tanti eius apud se gratiam esse ostendit, uti et Reipub. iniuriam, Ták go fobie wyfoko ważyć okazuye/ etc. *Mącz 428c*.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z *zapowiednikiem: to* (1); *zaimek pytajny* (3), *iż* (2)] (5): káždy z tych vfáiąc rękam fwoim w roboćie fwey/ okázuię ile ma mądrości. *BibRadz Eccli 38/33*;

*RejPosWiecz*² 93v; *NiemObr* 84, 156; czemu fwoiē/ Oycze/ oczy odwracalz odemnie vczcīwē/ Okázuiąc weyźrzeniem/ iż fą żałobliwē? *ZawJeft* 20.

W porównaniu (1): przyłzedł do Ieruzálema nie przynosząc złobą nic godnego ku nawyżłfłemu ofiárownictwu ále myłł frogą á okrutną/ iáko zwierz frogi gniew po sobie okázuiąc. *BudBib* 2.*Mach* 4/25.

W charakterystycznych połączeniach: okazować dzielność, frasunek, głupstwo, gniew, łakomstwo, [jaką] myśl, nabożeństwo, niewiadomość, obrzydłości, okrutność, płochosć, pokorę, posłuszeństwo, przewrotnosć, radość (2), roztropność, wesele, żal (żałosć) (2).

Zwroty: »jawnie okazować« (1): kthorey rádości włzytko niebo/ włzytká zyemiá byłá nápełnioná. Co tho ná ten czás iáwnie okázowáli oni dworzanie á ono rycerłstwo dworu niebiełkiego *RejPos* 18.

»nadzieję po sobie okazować« = pozwaląc przypuszczać coś o sobie (1): VCielzna moiá śpięwaczko/ [...] Ná którą [...] lutnia dziedźicznym právem łpásć miála: Tęś nádzieię iuż po łobie okázowála *KochTr* 7.

»po sobie, w sobie, z siebie okazować« [szyk zmienny] (4:2:1): Szczęłliwyż [...] then ktory w łobie okázuię rołtropność [qui eduxerit in lucern intelligentiam]. *BibRadz Prov* 3/13; pychá ięłt początkiem grzechu/ á kto ią w łobie ma/ okázuię z łiebie wielkie obrzydłości [iniurabit abominationem] *BibRadz Eccli* 10/13; *BielKron* 90v; *RejPosWiecz*² 93v; *BudBib* 2.*Mach* 4/25; *StryjKron* 667. Cf »nadzieję po sobie okazować«.

»wdzięczność okazować« (2): *SeklWyzn* b4; Orzeł biały [...] Kłaniáiąc łie głogotał/ łzczęłliwie winłziąc/ Welcia tego/ Sármácką wdzięczność okázuiąc. *StryjWjaz* C.

Przen (2) : zyemiá okázuiąc rádość the rozmaíte kwiatki wydałá *RejPos* 109v.

Zwrot: »na sobie okazować« (1): AŁe iż przyrodzenie náłze rozne á dziwno záwikłáne ięłt/ też rozne przypadki ná łobie okázowác mułł. *RejZwierc* 60.

3. Czynić, dokonywac; praestare *PolAnt*, *Mącz*, *Vulg*; dare, facere *PolAnt*; augere, conferre, ornare, prosequi, respondere, sustentare *Mącz*; operari, ostendere *Vulg* [w tym: co (239)] (240) : *KromRozm III* G4v, M5; Fálłzyrze pod przykrytym pokojem zdráde okázuią *LubPs* G3v *marg*; Dzień iáko wy zowiećie trzech Krolow/ nie mniełfze tełz bluznierłstwo okázuięćie/ kiedy Złoto/ Mirrhę y kádzidło tzáruięćie *KrowObr* 96; *RejWiz* 150; Czeremiłowie z Arkabuzy/ wiele połług dobrych okázowáli czyniąc s Tátáry *BielSpr* 71; *PaprPan* Hh2; *NiemObr* 12; *KochFr* 16.

okazować komu (7): Kthory raz ofiárowawłzy łie wdzięczną ofiárą ná ołtarzu krzyża łwiętego Bogu Oyczu łwoiemu/ the ofiárę záwždy zá námi vpáđłym łtworzeniem łwoim vłtáwicznę okázuiąc Bogu oycu łwemu. *RejPos* 133 Cf »cud(a) okazować«, »znak okazować«.

okazować prze kogo [= dla kogo] (1): Praesto, Dáyę/ pełnię to com obiecał/ okázuyę czynię co prze kogo *Mącz* 419a.

okazować przez kogo [= za czyimś pośrednictwem] (2): *LubPs* Y; wielkie dziwy á wielkie znáki Bołtwá łwego/ wiodąc łe z Egiptu/ przez Moizęłzá okázowác raczył *RejPos* 5.

okazować czym (1): A batyłz tu łtych łłow? iż Apołtołowie/ ludzi niemocene mázáli oleiem/ [...] y cudá thym mázáním łwoim przed ludźmi okázowáli *KrowObr* 82.

okazować między kim (2): Ale iż sam przez się iefzcze był w dzieciństwie swoim żadnego dziwu Bołtwá swego okazać nie raczył/ [...] niechciał tego między dziećmi iako dziecię okázować *RejPos* 38v. Cf »cud(a) okazować«.

okazować przed kim (2), *przed czym* [= *przed kim*] (1): *RejPos* 349v; Czynią thę pámiątkę/ okázuią tę ofiarę [*mszq*] przed ozorniki [= *wrogami*] Chriřtá P: *BiałKat* 341. Cf »cud(a) okazować«.

okazować w kim (2): *RejWiz* 114; Słyżąc Ietro świekier Moizefzow rzeczy ktore Pan Bog w ludu Izraelfkim okázować raczył/ wyfzedł ná pułzczą przeciw Moizefzowi *BielKron* 31v.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): ktorym iście wierzyć mamy y o to łtać abyśmy to w żywocie naszym okazowali czo oni w piśmie po sobie zostawili. *BielŻywGlab nlb* 10.

W charakterystycznych połączeniach: okazować bluźnierstwo, figle, niecnoty, ofiarę (2), *posługi, sztuki, zdradę*.

Zwroty: »cud(a), dziwy, znaki okazować« [*w tym: komu* (5), *nad kim* (5), *między kim* (1), *przed kim* (1); *dziwy i cuda itp.* (3)] = *dare signum vel portentum PolAnt* [*szyk zmienny*] (19:7:2):[*Virgilius*] czarnoksiężnik był, á wiele dziwow okazował *BielŻyw* 123; *RejPs* 203; tu naprzód przypomina Prorok ony cudá ktore Pan okázował nád wiernym ludem swym *LubPs* M, R4, R5 *marg*, R6, X5 *marg* [2 r.], Y (12); *KrowObr* 82; IEřliby fie między wámi nálařliáki [!] prorok [...] ktore [!] by wam y iákie znáki ábo cudá okázował *BibRadz Deut* 13/1, I 313c *marg*, *Esth* 16/9, II 34d *marg*; Bo tám [*w Kapernaum*] nawięřtze dziwy okázować raczył możności swoiey *RejPos* 234, 5, 41; *RejZwierc* 184; *KochPs* 117, 131.

»własnym fizerunkiem okazować« = *naśladować* (1): my inřzych ofiar nie czynimy: ále ónę trwáiącą ofiarę krzyżową ná pámiątkę wieczną włánnym fizerunkiem okázuiemy/ [...] pod ofobámi chlebá y winá *BiałKat* 360v.

»jaśnie okazować« (1): trudnoby nam powieďać/ iż Pan Bog przeřtał dziwow czynić/ vřtáwicznie ie czyni/ á iáśnie ie okázuye tuř przed oczymá nářzymi *RejZwierc* 184.

»z siebie okazować« [*szyk zmienny*] (2): áby s fiebie wďzyęczne owoce cnothliwych řpraw záwřdy ku ćci á ku chwale Páńřkiey okázowali *LubPs* aa4 *marg*; *RejPos* 172.

»skutki okazować« (2): *RejWiz* 114; ktore [*słowo boże*] teř przyáwřzy żywą wiárá: řkutki żywe y pobořne okázowali. *NiemObr* 89.

»znak okazować [*komu*]« = *dawać znak* (1): Coř zá znák okázuięř [*signum ostendis*] nam iż to czyniř? *WujNT Ioann* 2/18.

Szeregi: »okazować, (a) czynić« [*szyk 1:1*] (2): *Mącz* 419a; iáko był pothym řrodze wypeřnił pomřty řwoie nád tym przebránnym mieyřcem swoim [...]. Iáko teř to y dziř przed oczymá nářzemi vřtáwicznie czynić á záwřdy okázować raczy. *RejPos* 349v.

»sprawować a okazować« (2): *LubPs* R6; s tymi iefzcze więcey miłofierdzya řwego czynić raczy/ chocia y to niewidomie řprawować á okázować raczy *RejPos* 284v.

W przen (2) : *LubPs* aa4 *marg*; sam Pan ná tháká mářną á řprořną gałás dekret vczynić raczył/ [...] kthora nie przynoři á nie okázuye pięknych owocow s fiebie. *RejPos* 172.

Przen [w kim] (1) :

Zwrot: »okazować skutek« (1): A także w nas okazuie śmierć skutek [*mors in nobis operatur*] swoy/ á żywot w was. *WujNT 2.Cor 4/12.*

a. Dokonywać czegoś, co jest skierowane bezpośrednio na kogoś; traktować w określony sposób, wyświadczać (180): zwielkiew frogofci gniewu boskiego angieli łą możni takie okrucieństwá ná ziemi okazować. *RejPs 116v; GliczKsiąż G5; LubPs O4; RejWiz 18v; BielKron 443; RejPos 42v; Iáko wiele dóbr/ pánie/ które ty gotuiefz Wiernym swoim/ y które tu iuż okazuiefz. KochPs 43; Ná mię bądź łáfkaw/ iákoś zázwdy okazował KochFr 20; ActReg 141; GrabowSet I2.*

okazować w pośrodku kogo (1): wniebytności twoiey przed sie okazuiefz dobrotliwości swoie wpośrodku ludu swego. *RejPs 166.*

okazować komu, czemu (85): *LibLeg 7/37; GliczKsiąż Cv;* tu ieft dzyękowanie zá wierne á miłościwe opieki/ ktore Pan Bog okazuie kościołowi swemu *LubPs cc4, V v, ff3v; Mqcz 179d; RejAp 11; RejPos 27 [2 r.], 200; RejZwierc 24v, 92, 255;* Aby nie doczekáli do drugiego roku: Kiedy takową frogofć świata okázuią *BielSen 8. Cf Zwroty.*

okazować przeciw(ko) komu, czemu [czasem zależne od rzeczownika] (14): Sara [...] nástawyáła Abrááma/ áby Izmaéla wypędził prze poprzeczne záchowane/ ktore okázowáła mátká yego przeciwko oney łamey *GliczKsiąż B3, G2; NApominay ie/ áby [...] nie zwádliwymi byli/ ále wkładnymi: wżelką łágodność okázuiąc przeciwko wżem ludziom. WujNT Tit 3/2. Cf »dobrá wolą okazować«, »łaskę okazować«, »miłość okazować«, »niełaskę okazować«, »okazować niewdzięczność«, »okazować wdzięczność«.*

okazować czym (5): *LeszczRzecz A5v;* takimu mnimaniu ludzkiemu zabiegáiąc: tą swoią przedmową ku W.M. Pánu fwe^{mv} Miłościwemu/ okázuiąc miłość y vprzeymofć [...] y tom też okázác chciał/ iáko fię oni ná tym mylą *CzechEpPORz **v; PaprUp D; KlonKrGum Av. Cf »okazować skutki«.*

okazować nad kim, nad czym [czasem zależne od rzeczownika] (43): *RejPs 158v, 193v; I* dopiero obaczycie dzywne Boskie fprawy Czo nad wiernym okazuie iáko więcż pan prawy *RejJóz O7v; iá* nic dobrego nieobiecuię ani prorokuie przefpieczeńftwa od pomfity bożyi/ acz iefzcze Bóg gniewu swego nadniemi nieokazuie *MurzHist H2; iefli* to czynił nád onym złym a niewdzyęcznym ludem takowe łáfkí/ coż? izafz dáleko więczey nád tymi/ ktorzy ftrzegą woley á rofkazania iego/ tego okázować nie ma. *LubPs Y2, N4 marg, R5, Y3v marg; iefzcze* tho łobie poczytáiąc zá chwałę/ gdy tyránftwo nád człowiekiem [...] okázuią *GroicPorz hv; RejWiz 184; BielKron 3; RejPos 27 [2 r.], 74, 142, 183, 200; WujJudConf 15v; wielkie okrucieństwá Litwá pogáni nád Kościołami [...] okázowáła StryjKron 406. Cf »dobrodziejstwo okazować«, »litość okazować«, »łaskę okazować«, »okazować miłosierdzie«, »miłość okazować«, »znaki okazować«.*

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): przyiacielom á powinowátym vmiey to okázować cóś powinien. *RejZwierc 24v.*

W charakterystycznych połączeniach: okazować błogosławieństwo (2), chwałę, dobre sąsiedztwo, dobrotliwości, folgę, gniew, hojność, karanie (2), kochanie, łagodność, okrucieństwo (5), opiekę, pogroźki, powolność, srogość (7), tyranstwo, uprzejmość.

Zwroty: »chęć (*a. chuć*), ochotność okazować« [*w tym: komu (5)*] [*szyk zmienny*] (5:1): *FalZioł* IV 27d; *Mącz* 308c, 320c; O pánie/ co ieft człowiek/ [...] Ze mu ták wielką chęć okázuielz? *KochPs* 209; *Paprup* G3; Ile mogę/ poługą tą iey [*ojczyźnie*] okázuię Chęć fwoie *KlonKrGum* Av.

»dobrą wolą (*a. dobrowoleństwo*) okazować« [*w tym: komu (3), przeciw komu (1)*] [*szyk zmienny*] (4): *LubPs* Z5; *BielKron* 216v; *Mącz* 308c; ZA twoię dobrą wolą/ którą w domu fwoim Závždy okázowálá/ Anno/ gościom twoim/ [...] Godnábyś przetrwác byłá trzyftoletné džiády *KochFr* 83.

»dobrodziejstwo okazować« [*w tym: komu, czemu (9), nad kim (5), na czym (1)*] = *augere a. conferre a. prosequi beneficium, ornare Mącz; benefacere, facere eleemosynam PolAnt* [*szyk zmienny*] (19): *RejPs* 150, 168v; *LubPs* Mv *marg*, Y2, Z6, cc3; *BibRadz Ps* 134 *arg*; Augere magno cumulo beneficium, Co dáley to więcej dobrodzieyftwá komu okázowác/ á przidawác. *Mącz* 20b, 122c, 269b, 386a; *RejAp* AA4v, 30; *RejPos* 56, 142v, 215; kto dobrodzieyftwo okázuię/ czyni ofiárę chwały. *BudBib Eccli* 35/2; Nie máią litości nád wdową/ áni okázuią dobrodzieyftwá fierotce. *BudBib Bar* 5/37; Niektórych dobrodzieyftwá Oycá iéy wzrúfzáły Do żáłości/ ktore ón fám przez czas niemáły Oyczyźnie okázowál *ZawJeft* 47.

»litość (*a. lutość*) okazować« [*w tym: komu (3), ku komu (1), nad kim (1)*] = *compati Vulg* (5): ktorzi fercem okrutnym prześláduią go/ żadney litości iemu nie okázuyąc. *LubPs* bb2 *marg*, 13; Boście y ku więźniom litość okázowáli *Leop Hebr* 10/34, *Iob* 30/25; *Mącz* 224c.

»ludzkość okazować« [*w tym: komu (4)*] = *praestare humanitatem PolAnt, Vulg* [*szyk zmienny*] (5): *BibRadz Act* 28/2; *KwiatKsiąż P*v; Philoxenus, Latine hospitalis, Gościnny/ któri rad obce ludzie do fiebie przyimuie/ czeftuye y ludzkość okázuye. *Mącz* 298a; *ModrzBaz* 127; *WujNT Act* 28/1.

»łaskę (*a. łaskawość*), łaski (*G*) okazować« [*w tym: komu (18), nad kim (7), przeciw komu (2)*] [*szyk zmienny*] (33:1): Moy pan Crol ye^{go} m yfz sdawna przyaczielem yeftth C. Ianowy yełcze gdi sobye byl syoftrą ye^{go} za malzonką pyerwřzą poyanl, y pothym kyedy V.C. M. yemv łafki swoyey okázowál *LibLeg* 7/34v; *RejPs* 44, 195v, 215v; raczyłes to też nam panie obiecować Gdy fie flufźnie fprawiemy łaskę okázowác *RejJóz* O, D3, E7v, P4, Q2v, Q3v; Tak niełza jedno fłkazowác Gdziem miał łálke okázowác *RejKup* y3, p4v; *HistAlHung* A3v; *GliczKsiąż* M6v; *LubPs* P6 *marg*, Y4v *marg*, Z5; *LeszczRzecz* A5v; *BielKron* 36, 53, 62, 435; *Mącz* 308c; *RejPos* 10, 24, 42v, 56; iefli máły wyftępek/ niech będzie od Hetmáná wzgárdzon á niech mu żadney łálki nie okázuię [*nullaque benevolentiae significatione comprehenditur*]. *ModrzBaz* 113v; fkarawfzy tych ktorzi byli przyczýncámi przeciw tobie woyny/ drugim wřzeláką łálkę y ludzkość okázuy [*humanitas omnis excedenda est*]. *ModrzBaz* 127; *KochPs* 85, 113; *ZawJeft* 6; *ActReg SiebRozmyśl* [A3]v.

»okazować miłosierdzie« [*w tym: nad kim (8), komu (5)*] [*szyk zmienny*] (14): *RejPs* 22v, 45v; *SeklWyzn* b4; *RejJóz* A5v; Iefly będzym miłować páná Boga y miłosierdzie nád bliznym okázowác/ tedy też pan Bog nas miłuię *SeklKat* L4v, L4; *HistAlHung* A3v; *LubPs* E4, Z5v; *Mącz* 224c; *RejPos* 6v, 56v; bo nie vřtály litości iego. (*marg*) To ieft/ nowe miłosierdzia co dzień okázuię Bog. (–) *BudBib Thren* 3/22; *SkarŻyw* 25.

»miłość okazować« [*w tym: komu (9), przeciwko komu (3), ku komu (2), nad kim (2), miedzy sobą (1)*] [*szyk zmienny*] (18): a yeřliřzmi pierwey [...] myłofcz przeciwo wam okázowáli. tedi teraz tim wyeczey czynycz. i przyyáñi okázowacz chczeni. *MetrKor* 46/175v; *SeklKat* 12; *LubPs* A5;

LeszczRzecz A5v; *Amore* vel in amore alicui respondere, Rowną á yednąką miłość komu okázowác. *Mqcz* 410b; bo wielkiey pániey á co by po tym było/ okázowác miłość nie fwoiey rowni/ kiedyby go z dufze miłowác niemiála? *GórnDworz* Cc2; *HistRzym* 7v; *RejPos* 44v; *HistLan* Dv; Miálto pothym widząc onę łáfkę iego/ [...] wielką mu miłość y ftałość fwą ná włzem okázowáło. *RejZwierc* 45v, 92v; *CzechRozm* 173v; *SkarJedn* 77; *CzechEpPOrz* **v; okázuię miłość fwą/ nád tyśiácmi mnie miłuiących *ArtKanc* M6, P3; *PaprUp* G3; *SiebRozmyśl* [A3].

»niełaskę, niechuć, nieprzyjaźń okázowác« [*w tym: komu* (2), *ku komu* (1), *przeciwko komu* (1)] (2:1:1): raczil był obełlacz Czarza Przekopłkie⁸⁰ poddanego swego, aby on przeciwko ye⁸⁰ Crole Miłółczy y panysthwam ye⁸⁰ Cro M. nyeprzyaflny nyeokázował *LibLeg* 7/32; *RejPos* 5v; *KochPs* 134; *BielSjem* 30.

»okázowác niewdzięczność« [*w tym: przeciw komu* (3), *komu* (2)] [*szyk zmienny*] (5): *LubPs* A5; fplugáwili imię fтворzycielá fwego okázuiąc niewdzięczność [*ingrati fuerunt Vulg*] przeciw temu który im żywot fpráwił. *BibRadz* 4.Esdr 8/59; *RejPos* 146v; *HistLan* ktv; *BudBib* 4.Esdr 8/59.

»pomoc [*komu*] okázowác« (1): przypominał im pomocy/ ktore przedtym Bog okázował [*faeta auxilia*] przodkom ich *BibRadz* 2.Mach 8/19.

»okázowác [*komu*] powinność« [*szyk zmienny*] (2): *RejWiz* 52; tho iełt nawdzyęcznieyły obchod v niego fświętá iego/ gdy ieden drugiemu okázuię Krześciáńfką powinność fwoię *RejPos* 227.

»przyjaźń (*a. przyjaciółstwo*) okázowác« [*w tym: komu* (5)] (7): *MetrKor* 46/47v, 175v [2 r.]; dlya náłzney przyazny y brackiey myłółczy by wyethłfzu yelcze therál przyafln yemv okázowaczy raczył *LibLeg* 8/26, 10/96v; *BielKron* 216v; *Mqcz* 320c.

»okázowác sąd, sprawiedliwość« [*w tym: komu* (2)] = *sądzić* [*szyk zmienny*] (2:1): *MurzHist* Bv; ia Pan [...] wyciągnáwłzy rámię fwe wyzwólę was/ okázuiąc wielkie łády fwoie [*et redimam vos in brachio extenso, et in iudiciis*]. *BibRadz* Ex 6/6; *RejPos* 135v.

»okázowác skutki (*I*)« (1): Ták Krol miłość fwą ku corce okázował/ nie tylko flowy/ ále y niezliczonemi fskutki *HistRzym* 7v.

»w sobie okázowác« (1): nie chcieymy w fobie okázowác tego nie człowieczeńłkiego okrucieńftwá/ á nie krześciáńłkiey niewdzyęczności á nielitości przeciw kościołowi Bożemu. *LubPs* A5.

»okázowác wdzięczność« [*w tym: komu* (3), *przeciwko komu* (1), *przed kim* (1)] = *facere misericordiam* *PolAnt* [*szyk zmienny*] (6): *LibLeg* 11/172; my vłprawiedliwieni/ mamy okałowác wdzięczność náłzę przed panem bogiem *SeklWyzn* b3v; *LubPs* V5; *RejPos* 106v; *BudBib* Tob 14/8; *PaprUp* D.

»znaki [*czego*] okázowác« [*w tym: komu* (1), *nad kim* (1)] (2): rołpomni fobie thy włztyki czáły iuż od lat niemáłyth/ nie znácznieli Pan iuż znáki fwoie okázuię nád námi gniewu fwoiego? *RejZwierc* 194; *SzarzRyt* B.

»okázowác [*komu*] życzliwość« (1): Wlerz mi że do włztykiego ci pánowie dobrzy/ Do rády y do zwády bá ze włztykim fczódrzy/ Więć tego vżywáią oni ták pomiernie/ Okázuiąc życzliwość á káżdemu wiernie *PaprPan* N2v.

Szeregi: »sprawowác a okázowác« (1): Co á iáko on záwždy iáko dobrotliwy Pan á Ociec náłz fpráwowác á okázowác raczy nád włztykimi wiernemi fwoiemi. *RejPos* 183.

»stroić i okazować« (1): A gdy sie ząfię vználi á vpokorzyli iemu/ tedj ząfię wielkie łáfki a dobrodzieýstwá nád nimi łtroił á okázowác raczył. *RejPos* 56.

»wzjawiać a okazować« (1): Włpomniawszy łobie ná błogofławieństwá one/ co nád tákimi Krolmi á Przełożonemi Pan ząwždy wziáwiác á okázowác raczył/ ktorzy zołstawáli przy świętey prawdzie iego *WujJudConf* 15v.

W przen (2) : luthość okázowála dułlá moiá vbogiemu [*compatiebatur anima mea pauperi*]. *Leop Iob* 30/25; Vmieyże mu też takie przyłmáki okázowác/ nie tylko ábyś go miał czym obruścić/ ále ábyś go iáko możelz y czym możelz nawięcey powinowácił łobie. *RejZwierc* 92.

Przen (5) :

okazować na kim (1): Wierze że niebo/ y ziemia Práwie łyę już przeciw mnie má Gdyż jnem łudziám ffolgują Namnie łzrogołcz okazują *RejKup* p2v.

Zwroty: »łaskę [komu] okazować« (1): łwiát rozlicznie włzytkimi kugluie/ Iednym łrogość/ á drugim łáfkę okázuie. *RejWiz* 127.

»okazować [komu] miłość« (1): A ktho iedno dla tego pocźciwie czyni/ áby był widzian/ ten łie s cnotą fáłszywie obchodzi/ okázuiąc iey prawdziwą miłość/ gdyż ku czemu inemu/ á nie k niey/ łkłonne iełł iego łerce. *GórnDworz* D6.

»niechuć [czemu] okazować« (1): Táki káždy przyrodzeniu łwemu iáwną niechuć okázuie *KochPij Cv*.

»niewdzięczność [komu] okazować« (1): Tobiem [*furto*] ia złego łłowá nie rzekł iáko żywo/ Co drugi rad vczyni/ gdy mu mieyłce krzywo/ Zebyś mi tę niewdzięczność okázowác miála/ A mnie całą noc plákác pod niebem niechála. *KochPieś* 29.

a. *Obdarzać, dawać* (4) :

okazować komu (2): O pánie/ ty łzczérość łerdeczną miłuielz/ Y łkarb łwéy mądrości takim okázuielz. *KochPs* 76. Cf »dary okazować«.

Zwroty: »dary okazować« [*w tym: komu* (1), *nád kim* (1)] (3): On łám dary włzelkimi łzáfuie/ Ktore łwoim łudzyom okázuie *BielKom* G6v; *RejPos* 273v; *RejZwierc* 119.

»[*w kim, w czym*] jaśnie okazować« (1): dary Bożemi ktore Pan z łáfki łwey w ofobie y w łtanie W.W. iáłnie okázowác raczy/ tedyś W.W. łnadź ze włzytkimi łtany iuż łwiekow dołkonálych nie thylko porownał/ ále łnadź y dáleko przerownał *RejZwierc* 119.

b. *Powodować [z podmiotem nieosobowym]* (11) : iź iuż prawdá Ewányeliey świętey wymyłły łudzkyemi będąc zátłumiona/ nie może w łudzyoch pokázác takowey popráwy iáko ná on čás okázowála zą Apołtołow s. *RejPos* 8.

okazować komu (1): gdy Amurat przyciągnął z łynem Machomethem/ wielki łtrách okazowali włzythkiey Albániey *BielKron* 249v.

okazować nad kim (1): A tu iuż poydą porządkiem łtráchy á niebełpieczeństwá á kácerłtwá/ kthore Pan będzie nád nie wiernemi okázował áż do łkończenia łwiátá. *RejAp* 73.

okazować w kim (4): áby też thákież w nim y wiáre iego/ y pocźciwe záchowánie łpraw żywotá iego/ rozmnáżác á rozłzyrzác raczył/ iáko to w inych łświętych łwoich okázowác á rozłzyrzác raczył *RejPos* 273v, 273v, 304v. Cf *okazować w kim przez co*.

okazować w kim przez co (1): iż on [...] chodził/ dziwując się á przypátruiąc się między zwolenniki Páńfkami onym dziwnym íprawám Pána swoiego/ które w nich Duch s. okázować raczył/ przez rozmaíte cudá *RejPos* 289v.

Zwrot: »skutek okázować« (4): *RejWiz* 118; Aczkolwiekci ono wielkie złączenie Plánetow zwierchnich poczęło się Roku od Národzenia Páńfkiego 1563. [...] á wżákoż doskonałszy skutek swoy okázować pocznie Roku ninieyżego/ tho iest 1564. *LeopPrzep* B3v; kthore zácmenie skutki swoie okázować będzie przez dwie lecie v ludzi ná Zachodzie Słońcá mieszkájących. *LeopPrzep* Ev; Ewánielium Pána Chrístufowe w náłzey Polścze zászwiťnęło/ skutki swoie okázuiąc *NiemObr* 16.

Szereg: »sprawować a okázować« (1): iż sobie przypominamy ty dziwne íprawy á ty tájemnice Pána swoiego/ które w tey pánnie íprawować á okázować raczył *RejPos* 304v.

W przen (1): iżby imię swoie święte tákież w nas nędznikoch swoich święćić/ okázować/ á objaśnić raczył. *RejPos* 273v.

4. *Być wyrazem, przejawem, dowodem czegoś, świadczyć o czymś; ostendere Vulg, PolAnt; annuntiare, demonstrare PolAnt; clamitare, indicare, loqui, repraesentare Mącz* (53) :

okázować kogo (2), *co* (34): panowanie okázuię męłkość męża *BielŻyw* 12; *RejJóz* B8v; *RejKup* g7; *KrowObr* 133; *RejWiz* 108, 170v, 185; *Leop Eccli* 27/7; *RejZwierz* 91v, 135; thy dáry twoie okázowały wdzięczność twoię przeciwko synom *BibRadz Sap* 16/21, I 23d *marg*; *Mącz* 197b; *RejPos* 5; vłkon ciełefny iest péwnym pośtem fercá/ á okázuię zwierchność ípraw/ co w fercu iest *BiałKat* 36; *WujJud* 10, 13 *marg*, 139v, L17; Które páńskie Piotrowi owiec zlecenie/ [...] okázuię/ zupełną iego władzą [...], we zborze páńkim. *NiemObr* 28; *JanNKar* E; *SkarKazSej* 690a. *Cf okázować co komu; co czym; co w czym; cum A cum inf; kogo, ze zdaniem przydawkowym; Ze zdaniem dopełnieniowym, Zwroty.*

okázować co komu (1): Izálf [...] íprawá rąk iego nie okázuię nam mocy wielkiej? *KrowObr* 116v.

okázować co czym (2): ty rofkázuięf wiátrom y wśfem rozlycznem goram/ które wyfokośćiami fwemi okázuią dziwne możnoćci twoie. *RejPs* 131v, 219v.

okázować co w czym (1): Thy pieśni y ty thańce bywały oprócz wśzeteczeńftwá ciełefnego w czyśtości fercá/ okázuiąc wtym wefele/ które miały z wybáwienia Izráelfkiego przez Saulá y Dawidá *BibRadz* I 161a *marg*.

cum A cum inf „być” jakiego (2): *KrowObr* 189v; Supercilia illa clamitare caliditate videntur, Brwi á wzrok okázuię cie być chytrego. *Mącz* 55b.

okázować kogo, ze zdaniem przydawkowym wyjaśniającym (1): Gotyny okázuię mówá iż niefą Niemcy *BielKron* 337v.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to (4); *iż(e)* (8), *zaimek pytajny* (6), *jako ‘że’* (2)] (16): *KromRozm I* C2v; *GliczKsiąż* Cv; *RejWiz* 85, 112 [2 r.]; Co y dziś tych którzy fą/ cnoty okázuią/ Iáko zázwdy poczćiwie/ fwe ftany íprawuią. *RejZwierz* 91v; *BibRadz* I 1d *marg*, 1. *Mach* 4/20; Imago animi vultus est, Iudices oculi, Co w kim leży/ to twarz ośóbá y oczy okázuią. *Mącz* 165c; *RejPos* 237; *BudBib Eccli* 19/27; Ty ich fubtylne rozdziały/ okázuią iż niewiedzą co mówią *NiemObr* 103, 80, 86; *KochFrag* 22; *OrzJan* 23.

W porównaniu (1): Iáko pracą wokopániu drzewá vkázuię owoc iego/ thák flowo okázuię mył fercá człowieczego. *Leop Eccli* 27/7.

Frazy: »jako [co] okazuje« (2): *MurzOrt* B2v; Ale się zieżdzáli ná to/ áby prawdę Bożą y drogę zbáwienną potłumili [...]: Iáko to iáwnie okázuią ich Conciliábulá *KrowObr* 133.

»przykłady okazują« (1): iednoże się nie tak iáwnie wymáwiá oboie iako ii/ a ktému może być zarás zdrugiem wokálifzem wymówiono/ czego ii niemoże/ iako przykłady okazuią. *MurzOrt* B2v.

»skutki okazują« (1): Wfzák to fktuki dofyc okázuią. *WujJud* 139v.

Zwroty: »jawnie, jaśnie okazować« [*szyk zmienny*] (6:3): *RejPs* 219v; *KromRozm I* C2v; *KrowObr* 133; Bo y twarz y poštáwá iáwnie okázuię/ Iz cie ten ftrách nie rufza *RejWiz* 85, 112 [2 r.]; Gdy k temu w nim poczciwa/ żonká miefzka z námi/ Y z onymi máłemi/ fwymi błazenkami. Co fkcaczą by Koźlétá/ á zówždy kugluią/ Dobrá mył z łáfką Páńfką/ iáwnie okázuią. *RejZwierz* 135, 77v; *OrzJan* 23.

»okazować pamiątkę [czego]« = *upamiętniać* (1): Ipsum templum repraesentabat memoriam consularis mei, Kościół okázował pámiątkę burmiftrtwá mego. *Mqcz* 431b.

»[co] na sobie okazować« (1): gdy się krolow náparli tákich/ [...] ktorzyby byli [...] ozdobę wfzytkiey ziemie ná fobie/ y doštátek/ y fławę nošili y okázowáli *SkarKazSej* 690a.

»znacznie okazować« (1): Słowo to człowiek dofyc znacznie okázuię/ iz thu nie tylko/ o Dufzy mowi/ gdyfz cały człowiek w fwey dofkonáłości Boską zacność nošil ná fobie. *BibRadz I* 1d *marg*.

»okazować znaki [czego]« (2): Krok/ pochod/ kftáit/ poštáwá/ y ine przyf máki/ Okázuią zacności iedná iákie znáki. *RejWiz* 4, 177.

a. *Symbolizować, być zapowiedzią [w tym: co (2)] (4)* :

okazować komu (2): trzy wianki trzy cnoty/ pirwfe známionuią/ Mądrość/ Stałość/ á Cnotá/ to wfzem okázuią. *RejZwierz* 113v. Cf »jawnie okazować«.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): Wziął thedy wfzytko to [*jałowicę, kozę, skopu i synogarlicę*] y rościął ná poły (*marg*) Ten znák okázuię iz pothomkowie iego w thákie trápienie przyśc mieli/ iz práwie po członku mieli być rozbieráni [...] (–) *BibRadz Gen* 15/10.

Zwroty: »jawnie [komu] okazować« (1): *RejPos* 2v cf *Szereg*.

»[czego] wizerunek okazować« (1): Tego wfzytkiego iáwny wizerunek rozgá oná Moizefzowá okázowála/ ktorą gdy vderzył w opokę/ známienity ftrumień wody z niey wypłynął. *WysKaz* 8.

Szereg: »figurować a okazować« (1): iz y Moizefz/ y Dawid/ y ini wfzyfscy krolowie y wodzowie/ ktorzy z niewoley wywodzili á wybawiali/ zá przeżrzeniem Páńfkim przodki náfze/ iáwnie nam figurowáli á okázowáli/ zyáwienie á przyfcie tego Krolá *RejPos* 2v.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (5) : speculum imaginat, Okázuyę obras. *Mqcz* 165d, 151c, 231c, 316c.

Zwrot: »jaśnie okazować« (1): Piano, Równam/ Gładzę. Et Meta[phorice] Wykládam/ Iáfniey okázuyę. *Mqcz* 303a.

Synonimy: **2.a.** *dokładać, mówić, opisać, opowiadać, powiadać, przekładać, wywodzić*; **b.** *dowodzić, oświadczać, potwierdzać*; **3.** *czynić, sprawować, stroić*; **a.** *wzjawiać*; **4.a.** *figurować*.

Formacje współrdzenne cf KAZAĆ.

Cf **OKAZOWANIE, OKAZOWANY, OKAZUJĄCY**